

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

6-hatásos példányor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 filler.

Nyitlati ára 40 filler

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 897.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, május 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérlik: Egy trafik története.
- A jobbágytörvény.
- Póttartalmások az aratósztrák letérésére.
- Kiskoruk tolvajszövetkezete.
- A Fehér Kereszt nyári mulatsága.
- „Fátolvaj alispán.”
- Gyermekrontó aradi fiatalember.
- Rendjel a kereskedő-sagádeknek.
- Erkölcsei bizonyítványt!
- Tárca: Péntek, tizenharmadika. — Egy királyi gyermekszobából.

Egy trafik története.

Arad, május 23.

A trafik: a nőnemű közjegyzőség. Ezt is, azt is, a protekció szerzi, a felelősség nélkül való adományozó rendelkezik felette. A közjegyzőséget a kiszolgált, vagy rokkant politikusok kapják, vagy mások, akik a szüleiket, összeköttetéseiket jól választották meg. A trafikot pedig az özvegyek, még pedig olyan özvegyek, akik a férjüktől szabad bejáratot örökölték a hatalom embereihez. Nemcsak politikusok özvegyei, hanem katonák, tábornokok és törzstisztek feleségei. Az állam különböző zsebeinek ki kell egymást segíteni. A mi nem telik a hadügyminiszter, vagy a honvédelmi miniszter zsebéből, ahonnan az özvegyi nyugdíjak igen vékonyan futnak, azt kiadja a pénzügyminiszter trafikos zacskója.

Wekerle Sándor, a legaranyosabb pénzügyminiszter így csinált az aradi do-

hány-szinekurával. Az aradi különlegeségi trafik körülbelül egy fél századon át volt a Szalay-család kezén. Az engedély legutóbb Szalay Janka nevére szült, aki is elhalálozván, a trafikra kihirdették a pályázatot. Az aradi pénzügyigazgatóság nagy naivul el is költött néhány rizsma papirost a pályázat irataira. Pedig azonban megjött a pénzügyminiszter intézkedése: sohase bajlódjanak azzal a pályázattal, mert a trafikot ő már kiadta. Kapták pedig bizonyos honvéd-vezérhadbiztos árvái, akik rövidesen be is ülnek az egyiptomi cigaretták és a Havanna-szivarok patika-jogába.

Az első hallásra szinte bajos is a dolgot megszólalni. Az államnak föltétlenül gondoskodnia kell az elhalt katonák árváiról. S az már a forma dolga, hogy pénzzel gondoskodik-e, vagy trafikokkal. A trafikokkal való gondoskodás az államnak mindenesetre gazdaságosabb, mert nem kerül pénzébe. A mellett pedig a trafik-humanizmus Magyarországon szinte bele-
nőtt a közfelfogásba. Budapesten például nemrég az egyik trafikot Konti Józsefnek, a nagy zeneszerzőnek özvegye kapta meg, akitől becsületes szívvel senki se irigyelhetett. Sőt diszkrétebb esetek is vannak, amikor az államférfiak ifjúkori epizódok halálja szerzi, vagy adja a trafikot.

A jelen esetben, úgy hírlik. Klotild főhercegnő járt közbe a vezérhadbiztos árváinak érdekében. És Wekerle a főhercegeknek és főhercegnőknek tett ígéreteit,

szokása ellenére is, megtartja. S mi el tudjuk képzelni, hogy úgy a nagyszívű főhercegnő, mint a nemes pénzügyminiszter a jöttéi érzésével gondolkodnak az aradi trafikra: a vezérhadbiztos árváiról gondoskodva van.

Pedig hát a dolog mégis a protekciónak riktó virága. Ha minden árvának és minden özvegynek trafikot adna a kormány: gyönyörű dolog lenne. Azonban az özvegyek és az árvák közül csak igen kevésnek: csak azoknak jut ez részül, akiknek főhercegi, vagy miniszteri jóakarójuk van. Lehet, hogy rá vannak utalva. De ha az állam érzi a kötelességet, a melylyel a katonatisztek árváival szemben tartozik: rója le azt egyenes uton, ne kerülővel, s rója le mindegyikkel szemben, ne csak a kiváasztottakkal. Emeljék fel az árvák nyugdíját, s ne csináljon belőlük trafikosnékat, vagy trafikos kisasszonyokat.

S végül: a trafik tulajdonkép mégis csak üzlet. Nem emlékszünk a dohány-egyedárusiról szóló törvény megalkotására, de nem hisszük, hogy a törvényjavaslat indokolása a mostani esetekre utalt volna. A törvénynek aligba lehetett az a célja, hogy az általi dohánymonopólium protekciónak, stallumoknak, vagy kegydi-jaknak eszköze legyen. S ha a törvény előírja a szabad ajánlati versenyt, legyen meg annak a rendes utja, s legyen az államnak abból minél nagyobb jövedelme, s adják azt annak, aki a kincstár érde-

Péntek, tizenharmadika.

Upton Sinclairnek „A mocsár” című regénye óta még egyetlen szépirodalmi mű sem izgatta fel az ameriakat, mint Lawson W. Tamás „Péntek, tizenharmadika” című társadalmi regénye. Lawson munkája tőzsderegény. A cselekmény színtere a Wall Street, az esemény történetének legkimagaslóbb pontja pedig „az örvényező pénzember” harca „Péntek, tizenharmadika” a legmodernebb regények egyike; ha van a pénzügyeknek dicsőítése, a börzének költészete, a számsoroknak romantikájuk, ebben a regényben feltalálható, mert mintegy megtestesülése magának a forrongó pénzügyi eszmének. Meséje a következő:

Browley Bob előkelő gentleman, a gondolkodásának nemességével hamarosan megnyerte az emberek tetszését. Barátja, Randolph bankár alkalmat adott neki, hogy az ő bankjára támaszkodva, szerencséséjét mint pénzember állapítsa meg. Szép reményekkel kecsegtető életét azonban egy asszony megjelenése zavarja meg, aki élte folyását egészen más mederbe terelte s az erős ember lelkében a szenvedélyek hullámain korbácsolta fel. Randolph irodájában megjelent egy ifjú, csodásan szép lányka, Saud Beulach és beszélni kívánt Browleyvel. Reinhart, egy lelketlen pénzügynök ugyanis Land bírót vagyonából teljesen kiforgatta, sőt arra kényszerítte, hogy idegen pénzekhez is nyuljon. A huszonegy éves lányka azzal a tervvel jött New-Yorkba, hogy hat hónap alatt — ennyi időt adtak

atyjának az ügy rendezésére — börzespekulációval szerez egymillió dollárt, mert ennyire lett volna apjának szüksége. Saud kisasszony Randolph bankjában titkári állásra jutott. 6 ezer dolláros pénzt, amelyet még hazulról hozott magával, elhelyezte a bankban és időnkint Randolph tanácsára spekulációhoz fogott, úgy hogy a kis összeg rövid idő alatt egymillió dollárra növekedett. És ime, alkalom kínálkozott, hogy egy kis merészség árán egy pillanat alatt jusson abba a helyzetbe, hogy Land bírónak segítse. Egy napon Bob tízmillió dollárt nyert cukorrészvényekben. Örömevesve rohant az irodába és egyenesen Beulach szobájába ment. Ott azonban megrázó jelenet tárult szemébe. A fiatal leányka szótlannul ült egy karosszékekben, kezében egy újsággal, ajkán vérfagyasztó mosolyjal. Az újságban az állott, hogy Land bíró helyzete fölött való kétségbeesésében megőrült és egy ilyen magánkülső pillanatában egész családját lemészárolta. Bob megváltó szerencséje tehát későn érkezett. Beulach elvesztette egész családját, Bob vigasztalja a leányt és később elborult kedélye dacára is feleségül veszi. Ettől az időponttól kezdve az erős férfiut iszonyu gyűlölet fogta el a börzespekulánsok ellen, akik a romlásba döntötték Saud családját és az ő boldogságát is tönkretették. Bámulatos szerencsével játszott tovább, és úgy látott, mintha szerencséjének senki sem tudott volna ellenállani. Rövid idő múlva vagyona egymilliárdra rugott. Eppen egy nagy és veszedelmes spekulációval foglalkozott, amelylyel nem-

csak a nagy cégeket, hanem az utca kisembereit is tönkre akarta tenni. Haragja különösen Reinhart ellen fordult, aki Saudék pusztulását idézte elő. A nagy nap pénteken, november 18-án következett be. Ekkor Bobot felkereste Randolph, hogy egy jószót szőljon az „utca” érdekében. Bob hajolt is a jószóra, a legnagyobb kétségbeesés utolsó pillanatában megjelent a tőzsdén s felajánlotta a tőzsdetanácsnak hogy segíteni óhajt az általa előidézett kétségbeesés helyzetben, de azt a feltételt kötötte ki, hogy félórán belül beszélhessen az összegyűltekhöz. Ebben a beszédben, mely különben a regény legkimagaslóbb pontja, Bob elárulja szerencséjének titkát és egyuttal lerántja a leplet a tőzsdéjének néprontó erőtlenességéről. Oriási vállalatait minden fedezet nélkül hajtotta végre és ily módon harácsolják össze a többi spekulánsok is a becsületes munkán szerzett milliókat. Az utolsó pillanatban, amikor Bob egész vagyonát és állását tette kockára, hirtelen hozzájárult neki, hogy szeretett felesége meggyógyult. Nem törődött már a pénzzel, otthagya a börzét, és hanyatt-homlok rohant haza. Mire hazaért, Reinhart — halott volt. Kezei között ismét egy újságlapot tartott, amelyben az állott, hogy Reinhart felesége és gyermekei egy automobil szerencsétlenség alkalmával halálos sérüléseket szenvedtek, Reinhart pedig vagyona elvesztése miatt öngyilkosságot követett el. Amikor Bob megpillantotta feleségének holttestét, élettelenül terült el a szoba padlóján. Megszakadt a szíve.

keire leghasznosabban tudja kezelni. Ugy mondják, hogy a vezérhadbiztosok csak annyira értenek a trafikhoz, a mennyire a szivart a cigarettától, a bokkot a virginiától meg lehet különböztetni. Ily módon nekik is kényelmetlen lesz az üzlet vezetése s talán a közönségnek is alkalmatlan. De hát úgy látszik ez is mellékes a dolognál.

S ennek a kis üzleti ügynek van még egy morálja. A trafik-osztogatókat szintén beosztották a régi rendszer bünei közé, ép úgy, mint a közjegyzői konkokat és a patika-panamákat. És mit hozott az új rend? A közjegyzőségek ma is politikai szolgálatokért hullnak, ép úgy, mint azelőtt. Csak a napokban neveztek ki egy koalíciós képviselőt, Molnár Albertet közjegyzővé. A patika-panamák is burjánznak. És az új korszak, amint az aradi példa mutatja, a trafikok dolgában se akar jobb, tisztább lenni, mint a régi. A trafikok s a trafikokat osztogató rendszer megmaradt; csak a kormány változott s azok a protekciós özvegyek és árvák, akik a trafikokat kapják.

A jobbágytörvény. A képviselőház ülése.

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula, majd Rakovszky István elnöklete alatt ülést tartott, amelyen a gazdasági cselédtörvény tárgyalása volt napirenden. Több felszólalás után a vita további folytatását a legközelebbi ülésre halasztották.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 23.

A multkorai szünet után ülések voltak, a mostani szünetnek megint ülés a vége. Ez már így van a nagy politikában. A szünet előtt is a cselédtörvényt tárgyalták, a pünkösdi vakáció után is ez van a napirenden. Egyéb feljegyezni való nincs a mostani gyűlésről. Legfeljebb még annyi, hogy szünet előtt is kevesen jártak a Házba s hasonlóak a viszonyok a szünet után is.

Wekerle még az ülés előtt bejött a terembe s mosolygó képpel sorba járja a képviselőket:

— Hogy töltötted az ünnepeket? Mi ujság? — kérdezi a legszürkébb függetlenségi közkatónától is.

A miniszterelnök jókedve gyanus hatással van a Háza.

— Valami nagy baj lehet — mondják a tapasztaltabbak — ha Wekerlének ilyen mosolygós az ábrázata.

Wekerle az ülés megnyitása után aztán odaült *Jekelfalussy* és *Darányi* közé és onnan nézegeti derűs arccal a Házat. Vajon mi készülhet?

Részletes tudósításunk:

(Folyó ügyek.)

Justh Gyula elnök délelőtt tíz órakor nyitotta meg az ülést. Bemutatta *Molnár* Albert levelét, melyben ez lemond a mandátumáról s kéri a Házat, hogy a losonci s a *Fülep* Albert halálával megüresedett gornyeszegi kerületben a választás megejtésére megtehesse az előkészületeket. *Szabó* István a győrszigeti felvizek dolgában sürgős interpellációt jelentett be.

Baloghy Ernő: A mentelmi bizottság nevében referál ifj. Madarász József, Petrovics István és Hodzsa Milán mentelmi ügyeiről. Beterjesztette egyben azokat a javaslatokat is, melyeket a mentelmi bizottság a Ház utasítására elkészített a mentelmi eljárás szabályozására.

A Ház a javaslatokat kinyomatja és annak idején napirendre fogja tűzni.

Moskovitz Iván beterjesztte a kérvények 30—38. sorjegyzékét.

(Egy személyes kérdés.)

Bródy Ernő: Személyes megtámadás címen kér napirend előtt szót. A mult ülésen a földmivelési miniszter vele szemben azt állította, hogy van kötelező cselédbalesetbiztosítás s ennek kapcsán maliciózus megjegyzést is tett rá. Hát ő ismétli, hogy balesetbiztosítás van ugyan, de nem kötelező. A maliciát pedig visszautasítja. Ő nem beszél a Házban másképp, mint odakünn, annál kevésbé, mert a cselédtörvényvel eddig csak a Házban foglalkozott.

Darányi Ignác: *Bródy* multkorai felszólalásával nem árulta el, hogy tudja, hogy a cselédek balesetbiztosításáról van törvény. Ha tudta, kár volt ezt elhallgatni, akkor nem támad ez a félreértés. A törvény kötelező az összes cselédekre és vagy ötszáz ezer munkást ölel fel. A cselédpénztár megint más helyre tartozik s itt már csakugyan a munkaadótól és a cselédtől függ, hogy akarnak-e tagjai lenni? Egyebekben kijelenti, hogy ott is tévedett *Bródy*, amikor az ő maliciája ellen védekezett, az a malicia *Mezőfi* Vilmos címére szólt. (Derűtség.)

Egy királyi gyermekszobából.

Zajos és vidám élet folyt a mult század negyvenes éveiben a bécsi Burg gyermekszobáiban. Négy eleven, pajkos gyermek játszott ott játékaikat, s élte élete legszebb napjait, a melyekre nagy, egész világot megrázó tragédiájuk következett. Ez a négy gyermek: *Ferenc* királyi herceg, a kiből *Ferenc József* császár és király lett, *Ferdinánd Miksa*, a későbbi szerencsétlen *Miksa* császár, *Károly Lajos* és *Lajos Viktor* herceg. A két utóbbi élete simán folyt le, nagyobb megrázkódtatások nélkül, de ha végig gondoljuk *Ferenc József* és *Miksa* császár élete pályáját, meghatottan, elborult tekintettel látjuk őket a gyermekszoba perspektívájában.

Erre a visszapillantásra néhány levél ad alkalmat, a melyet *Ferenc József*, *Miksa* császár és *Károly Lajos* herceg írt az 1848-tól 1847-ig terjedő időközben *Doré* Hippolitnak, aki francia nyelvmesterük volt, s utóbb a külügyminisztériumban nagy állásra emelkedett. A levelet *Doré* unokája őrzi, s most kiadta egy bécsi lapban, mivel azonban nagyon érdekes dokumentumok, s a magyar közönség nem igen férhet hozzájuk, kiadjuk az érdekeseket egészen pontos és nagyon gondos fordításban. Az első levél, amelyet *Ferenc József* írt 1848-ban, valószínűleg július elején, így szól:

Kedves *Doré* ur! Mivel megígértem önnek, hogy az alatt az idő alatt, amíg távol leszünk egymástól, írni fogok, fölhasználom a

francia óra alkalmas pillanatát az írásra, s közlöm önnek, hogy ennek a hónapnak huszadik napján találkozni fogunk; 19 ón délután négy vagy öt órakor hagyjuk el *Schönbrunn*t, egész éjszakán át utazunk és reméljük, hogy huszadikán este viszontlátjuk *Ischl*t. Néhány nap óta igen szép időnk van és pénteken uszunk először az idén. Pénteken reggel hét órakor meghalt *Bombelles* Lajos gróf, mivel a köszvény a fejét is megtámadta. *Ferdinánd* születésnapja csütörtökön volt és elég ünnepiesen ültük meg; *Hainbach*ban reggelizünk, este pedig, nagy uzsonna után, *Beulingrin*ben játszadozunk pajtásainkkal. A többi közt egy kakadut, két kis teknősbékát és porcellánfigurákat is kapott. Levelével, melyet nekem írt, nagy örömet szerzett; de milyen kár, hogy a gmundeni tavon való átkelést nem élvezhette!

Nem akarom tovább untatni, tehát *Isten* önnel, viszontlátásra *Ischl*ben. Ha látja a kis *Meuternicheket*, kérem adja át nekik üdvözletemet. Nagyon hűséges tanítványa: *Ferenc*.

A második levelet 1847-ben, a trónra lépése előtt való esztendőben írta *Ferenc József*. Ez már hosszabb és tartalmasabb: a bécsi szenzációkat közli *Doré*val, aki akkor már nem tanítója. Érdekes, hogy a tizenhét esztendő herceg milyen tájékozott volt a nap eseményeiben, s hogy kevés szóval milyen kimerítően tudta elmondani a nagy híreket.

Kedves *Doré* ur! ... Az a kedves levél, a melyet testvéremnek írni sziveskedett, nagy örömet szerzett nekünk. — Öreg nagybátyjával

(A cselédtörvény.)

Okolicsányi László: A kiszagdák legsúlyosabb kifogása a javaslat ellen, hogy nemcsak a cselédeket, de azok hozzátartozóit is orvosoltatniok kell. Ezt ő nem tartja nagy tehernek, mert a kiszagdák ugyanis kevés cseléddel dolgoznak. A szakaszt azonban mégis törölni kell, mert sok községben nincs orvos és itt a gazdáknak esetleg messze vidékről kell hozatni. Felesleges is a szakasz, mert eddig is gyógyította mindig a gazda a cselédjét. A javaslat törvényre való válása elhidegülést fog kelteni a gazda és cselédje között, mert ennek megengedi, hogy az orvoslása költségeit végrehajtás után is behajthatja. Az iskoláztatás kötelezettsége szintén súlyos teher. Javasolja, hogy míg az általános ingyenes népoktatás meglesz, csak azokra vonatkozzék, akik azt kár nélkül vállalhatják. A gazdának feltétlenül kell a házi fegyelmi jog. Vannak vidékek, a hol napi járásra nincs intelligens ember. Ezekben annak kell fegyelmi jogot adni, aki azzal bánni tud. A javaslatot különben elfogadja.

(A munka becsülete.)

Vlád Aurél román nemzetiségi képviselő helytelennek tartja már a javaslat kiindulási pontját is. Ez a törvényjavaslat sem szerencsésebb egyéb hasonló törvényeknél, amelyek a sztrájkot lehetetlenné akarták tenni. A fegyelmet és rendet sem bortal, sem a becsületbe gázoló kifejezésekkel fenntartani nem lehet. Minden józan gondolkodású embernek örülnie kell annak, hogy az önértékes munkásság kikéri magának a becsületében való gázolást. Ez a törvény a rossz cselédek ellen nem fog védelmet nyújtani, csak a jó cselédnek van kárára. Hiába fogja a törvényhozás a gazdának megadni ezeket a jogokat, az önértékes munkásság megtalálja az eszközöket, amely után elmegy a gazdának a kedve a házi fenytéket alkalmazni. A javaslat beterjesztése idő előtti. Mit várjunk a főszolgabirtól, amikor közigazgatásunk sem nem szabad, sem nem igazságérző? Ami közigazgatásunknál nem a jogi elvek, hanem az önkény uralkodik. Nem érett arra, hogy ilyen fontos hatáskört ráruházzunk. Egyáltalán az izgatások ellen az ilyen reakcionárius intézkedésekkel eredményesen fellépni nem lehet. Szociális törvényeknek nem lehet az a jellemző tulajdonsága, hogy a gyengébb felet legerősebb fegyverrel elüsse. A javaslatot nem fogadja el. Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Kinek kell a törvény?)

Szünet után az elnöki széket

Rakovszky István foglalja el.

Horvát József (marosújvári) kijelenti, hogy azok ellen a hatvaahetesekek ellen, kik 905. november 18. óta a koalícióval küzdöttek, a függetlenségi párt orvtámadást nem intézhet.

való találkozásunk nagyon kellemes volt. Bizonyára rendkívüli módon örült, a mikor az ő virgácsától megszabadult, mert ő alighanem sokáig *Prágában* marasztalta volna őnt, a mi bizonyára unalmas lett volna.

A mi a bécsi híreket illeti, két büneseten és egy szerencsétlenségen kívül alig van más. Az első büneset a görög-egyesült templom papjának meggyilkolása. Ez a szegény pap, a ki nagyon jámbor ember volt, el akart küldeni egy énekest, mert nagyon romlott volt, s ez annyira dühbe lött, hogy halálos boszút fogadott a pap ellen. A pap a gyilkosság napján a mise után, mint rendesen, ott maradt még a templomban imádkozni. Az énekes ekkor bejött a templomba s egyetlen fejszecsapással megölte. Kis idő múlva egy teológus meg akarta látogatni a papot, s mivel nem találta otthon, a templomban kereste. Az ajtót zárva találta, ezért fölmászott egy állványra, ahonnan meglátta a papnak az oltár előtt fekvő holtét. Rögtön értesítette a rendőrséget, amely feltörette az ajtót. A gyilkos megszökött, s még most sem fogták meg.

A másik büneset *Alsó-St.-Veit*ban történt, a hol *Károlyi* grófnét meglopta egy cselédje. A grófnének van egy földszinti szobája, a melyben a pénztét tartja. Egyik cseléd ott hált rendesen, hogy vigyázzon rá, de egy másik cseléd rábirta, hogy elmenjen vele a korcsmába, s ezalatt ennek a másiknak az apja besurrant a szobába és ellopott hétezer forintot. Mikor visszatért a korcsmából az az ember, a

Ép ezért akkor is kritizálná a javaslatot, ha nem hatvanhetes, hanem negyvennyolcas miniszterrel állana szemben. Az első nagy kifogása az, hogy olyan politikával, mely robbantó anyagot feleslegesen visz a közéletbe, nem érhet egyet. Tény, hogy bizonyos reformok elodázása türelmetlenné teszi a nemzetet. Ily körülmények között nem célszerű az agitációs anyagot szaporítani. Azt hiszi, hogy a javaslat ellen való aggályai nagyon nehezen oszthatók el. Mit ért el a javaslattal a miniszter? Felizgatta egy a gazdákat, mint a szociálistákat és a koalícióban is visszavonást okozott. Pedig a koalíció helyzete rózsásnak nem mondható. (Zaj, mozgás.) A miniszter nem számolt a gyakorlattal, mikor a javaslatot benyújtotta, hanem a teóriák ködös birodalmába tévelyedett el. Ez a javaslat nem fogja a koalíció barátainak számát szaporítani.

A javaslat szociális intézkedéseire hozzájárul, sőt azokat szaporítaná, de ezek tekintetében is szükségesnek tartja a sorrendet és azt, hogy a reformot ne a gazdák, hanem az állam zsebére valósítsák meg. Almondja kifogásait, noha azt hiszi, hogy ezek miatt őt is kétoldaltól ütök.

Buzáth Ferenc: Helyes. (Derűtlenség.)

Horvát József úgy véli, hogy a mostani törvénnyel megint a csonka alkotások számát fogják szaporítani.

Veres József pártolja a törvényjavaslatot, amelyről az a véleménye, hogy inkább később érkezett, mint korán. A törvényjavaslatot elfogadja.

Csernoch János szintén időszerűnek tartja a javaslatot és elfogadja.

Szabó István sürgős interpellációt terjeszt elő a győrszigeti felvizek dolgában.

Darányi Ignác megnyugtató válasza után Elnök berekesztette az ülést.

Póttartalékosok az aratósztárjuk letörésére.

Különös védekezés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

A *Szeged és Vidéke* című napilap mai számában a következőket írja:

Olyan forrásból, amelynek mind értesüléseit, mind megbízhatóságát föltétlenül hitelesnek kell tekintenünk, a póttartalékosok behívására és az aratási sztárjuk esetlegességének meggátolására vonatkozólag nagyérdekű felvilágosítást kapott a

Szeged és Vidéke. Ez értesülés alapján módunk van a következőket jelenteni:

A póttartalékosokat rendszerint májusban szokták huszonnyolc napi fegyvergyakorlatra behívni. Az aratási időszakra, a mezei munkálatokra való tekintettel júniusban és júliusban a póttartalékosoknak soha sem kellett bevonulniok. Az idén azonban új eljárás történt. A póttartalékosok egyik felét június második felére, másikat júliusra hívták be fegyvergyakorlatra. A behívókat már kézbesítették is s e behívók alapján az 1905. decemberében szolgált póttartalékosok részben június 7-én, részben pedig július 5-én tartoznak bevonulni. A behívókat már kézbesítették is s így a szegedi 46. gyalogezred hadkiegészítő parancsnoksága is szétküldötte a behívókat a szegedi, vásárhelyi és délvidéki póttartalékosoknak, akiknek majdnem mindnyája földműves.

A megokolatlan behívások ellen Hódmezővásárhely város tanácsa fölterjesztéssel élt a honvédelmi miniszterhez, hogy a póttartalékosokat ne vonják el éppen az aratás idejére a mezei munkától. A fölterjesztésnek azonban, a mi forrásunk jó értesülése szerint, nem lesz fogantója. A behívásokat éppen készakartan eszközölték az aratás idejére.

A póttartalékosok június-júliusi behívásának az a megokolása, hogy az esetleges aratási sztárjkkal szemben biztosítani akarják a nagybirtokosokat. A hadügyminiszter és a kereskedelmi miniszter a nagybirtokosok e kérelmét készséggel teljesítették. Ha bárhol aratási sztárjuk török ki, a katonai szolgálatra behívott póttartalékosokat rendelik ki aratásra. Miként a vasúti sztárjuk idején, most szintén katonai erővel igyekeznek biztosítani az aratást. A mai kormány akkor a Tisza-kormányval szemben támadta ugyan a póttartalékosok munkára szorításának jogosultságát, de a koalíció azóta nemcsak a vasutasokat tagadta meg, hanem jogi meggyőződését is.

A póttartalékosok behívása az aratási sztárjuk ellen védi a nagybirtokost. Nem hiszszük és nem gondoljuk ugyan, hogy ez a végzetes dolog elkövetkezzék, de

mégis fura dolog lesz, amikor a magyar parasztot elragadják a maga kis földjétől, hogy arasson a nagybirtokosnak.

Eddig a Szeged és Vidéke értesülése. Ha igaz maga a tény, akkor a kommentár is helyes. De alig tétélezhető fel, hogy ilyen céllal vonják el a póttartalékosokat nyári keresetüktől. Hasonló esetek már máskor is előfordultak s legfeljebb arra vallanak, hogy katonáknál nem sokat törődnek a polgárság egzisztenciális kérdéseivel.

A Fehér Kereszt nyári mulatsága.

Tündérest a Baross-parkban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

Az Aradi Fehér Kereszt-gyermekvédelmi egyesület, amely egy gyermekórháznak Aradon való létesítését tűzte ki céljává, nagyszabású nyári mulatság rendezésén fáradozik. A humánus egyesület jelenleg még nem rendelkezik azzal a tőkével, amely a tervezett gyermekórház létesítéséhez szükséges s így a június hónapban rendezendő nyári mulatsággal akarja a kórház alapot nagyobbítani.

A nyári mulatság a jövő hó 9-ikén a Baross-parkban lesz, kapcsolatosan a negyven éves koronázási évfordulóval. A programot nagyjában már megállapították. A változatos műsor, amelyet a vigalmi bizottság nagy tapintattal állított össze, már előre biztosítja a mulatság sikerét. Az aradi közönség, amely eddig is mindig támogatta áldozatkészségével az egyesület működését, szintén hozzá fog járulni, hogy a nyári mulatságot erkölcsi és anyagi siker koronázza. A tervezett park-ünnepély a nyári szezon egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik.

A vigalmi bizottság ma délelőtt tizenegy órakor tartotta értekezletét Lőcs Rezső gazdasági tanácsos, az egyesület titkárának elnökelete alatt. A bizottság megállapodott abban, hogy a park-ünnepélyt június hó 9-ikén tartják meg a Baross-parkban. Az értekezleten megállapították az ünnepély műsorát is. A gazdag, élvezetes program kiváló száma az aradi 33-ik gyalogezred zenekarának hangversenye. Ezen kívül

kire a pénz bizva volt, rémülettel látta, hogy mi történt. A szemrehányásoktól való féltében és a tolvaj fiának biztatására megszökött, a minnek az lett a következménye, hogy őt vádolták a lopással. Néhány nappal ezután egyik szolgáló egy papirosdarabkát talált, a mely annak a cselédnek az ágyából esett ki, aki a tolvaj fia volt. Észrevette, hogy a papiros zálogcédula egy karperecről, s eszébe jutott, hogy a grófnénak nemrég elvesszett egy karperece. A zálogházban valóban meg is találták a grófné karperecét, a melyet a szolgáló lopott el. Mindjárt elfogták, s megvallotta, hogy a hétezer forintot az apja lopta el az ő segítségével, s elrejtette a kutya alá, a másik szolgát pedig azért biztatta szökésre, hogy őt gyanúsítsák.

Az a szerencsétlenség, a melyről szólni akarok, tegnap történt. Egy asszony elégett az omnibuszban egy szivartól, a melyet valaki a ruhájára ejtett. Most azonban bucsuzunk kell, mert kezdődik a vegytan-óra.

Bocsássa meg írásom hanvag voltát, de oly kevés idő volt arra, hogy Önnel elcsevegjek, hogy nagyon kellett sietnem. Isten önnel, kedves Doré ur! Tiszteelője Ferenc, osztrák főherceg Schönbrunn, 1847. augusztus 2.

A következő levelet Miksa herceg írta 1846-ban, május huszonnyolcadikán, szép rá-más levélpapirosra. A tizennégy esztendősi fiu ezt írta:

Kedves Doré ur! Rosszulléte nagy aggodalmat okoz nekem. Mama megengedte, hogy ön eljárjon a Habsburg vár romjának megvá-

sárlása dolgában s hogy Ön a külügyminiszterium utján megtudakolja, mennyibe kerül a roma hegy nélkül, mennyibe a hegyvel együtt és hogy ki a tulajdonosa. Legyen rajta, hogy sem Svájcban, sem máshol ne tudják meg, ki a vevő, nehogy kénytelen legyek kétszeres árt fizetni. Ha lesz szives ezt a megbízást elvállalni, mondja csak, hogy egy Schmidt nevű ur akarja a romot megvenni s hogy ő megbizta önt, járjon el az ő nevében.

Ha lesz szives ezt az ügyet elintézni helyettem, mindenkor hálás leszek érte. Ferdinánd.

A herceg július végén egy eleven kigyót vett két forintért s erről a vásárról a kigyó képével illusztrált levélben értesítette Dorét. Augusztus elsején megírja aztán, hogy milyen kalandja volt a kigyóval.

Kedves Doré ur! Képzelve csak, milyen kalandom volt tegnap este és ma reggel! Nagymamánál voltunk és fölmentünk a szobába. Megmondtam, hogy a kigyót vegye magához a lakáj éjszakára, de Legrenzi azt mondta kis idő múlva, hogy nincs ott, pedig mi egy üvegbe tettük, amelyet lyukacsos vászonnal bekötöttünk. Tehát megszökött. Kerestük, de nem találtuk meg, aztán lefeküdtünk.

Szerencsére a kigyó nem volt mérges fajta, de mégsem kellemes és jóleső érzés, ha az embernek a házában egy kigyó van, amely hosszabb, mint egy . . . ? . . . (Nyilván nem talált hasonlatot a herceg, azért írta így). Reggel megint hozzáfogtunk a kereséshez, s szerencsé-

sen meg is találtuk a Franci szobájában a szekrény alatt. Ugy látszik, éjszakai és reggeli sétát tett. Nem állhat-e az ember haja égnék az ilyen kalandtól? Isten önnel! Gondoljon néha tanítványára, Ferdinándra.

Tizenegy nappal később újabb levelet írt a herceg Dorénak, s Ferenc József közeledő születése napjáról is megemlékezett.

— Tegnap este a nádornénál voltunk (Mária Dorottyánál, József nádor özvegyénél), a hol nagyon jól mulattam. Ott volt a nádorné anyja, Lujza württembergi hercegnő is, aki nagyon elmés és kellemes hölgy. Kilenc óráig voltunk ott. Franci nem volt velünk, mert katonai dolgokkal volt elfoglalva. Közeledik már Franci születésnapja, de nem lesz nagyon vidám, mert alig lesz akkor valaki Schönbrunnban. Szüleink nincsenek ott, a császár és a császárné sem lesz ott, nagyon csöndes lesz az ünnep.

Károly Lajos herceg 1847-ben augusztus kilencedikén levelet írt a tanítónak. A levélnek ma már csak a vége érdekes, amelyben ezt írja a herceg: Ma nem tudok nagyon jól írni, mert a Franci mindig dobol és mert a Maxi úgy ugrál, hogy az egész szoba megrendül belé.

Ez volt az utolsó idő, amikor Franci szerepelt és dobolt. A következő esztendőben már I. Ferencz József lett belőle, a trónra lépett, igazgatta két ország sorsát s fekete itéleteket írt alá.

még két aradi cigánybanda fogja a közönséget tarka zeneszámokkal szórakoztatni.

A Baross-parkban az egyesület pezsgősátozt, hideg büffét, virágcsarnokot és sorsjegy sátozt állít fel. A sorsjegysátoztban fogják ki-sorsolni a sorsjáték nyereménytárgyait. A park-ünnepélyen érdekes képkiallítás is lesz, amelyen a nyeremény-képeket állítják ki.

A délután folyamán változatosabbnál-változatosabb szórakozásokról gendoskodott a vígalmi bizottság. Az egyik aradi dalárda hangversenyt rendez, majd az atletikai klub humoros atletikai versenyei következnek. Lesz bioszkóp is a gyermekek mulattatására. Este tűzijátékot rendeznek a kioszk erkélyén, ahonnan tárogató-számokat is előadnak.

A park-ünnepély legkiemelkedőbb része az este fél tíz órakor kezdődő kabaré lesz, amelyet *Mariházy* Miklós, az aradi Nemzeti Színház ügyvezető-igazgatója rendez. A kabaré-előadásban az aradi színház elsőrangú tagjai vesznek részt, akiket legközelebb kér fel a rendezőség.

A nagyszabású park-ünnepély iránt város-szerte nagy az érdeklődés.

Az erkölcsi bizonyítvány.

— Alkony megtörténhetett volna. —

Volt egyszer egy szolgabíró, akhez be-
állított egy színész.

— Játszani szeretnék, — mondta, —
méltyintassék engedélyt adni.

— Hol az erkölcsi bizonyítványa? —
kérdte a szolgabíró.

— Az nincs! — felelte a színész. De
viszont erkölcsi nálam szó sem lehet!

— Az már más! — mondá a szolgál-
bíró és megadta az engedélyt.

Kiskoruk tolvaj-szövetkezete

Karaffa, Nikoletti és társa.

A mákospatkó és egyebek.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 23.

Ma ugyszólván mással sem foglalkozott az aradi királyi törvényszék, mint annak a három rácvárosi mákvirágnak az ügyével, akik fiatal koruk ellenére máris rémei az aradi kereskedőknek. Ahány lopás kirakatból, vagy az üzlet előtt kirakott, kifüggesztett holmiból másfél éve Aradon történt, azt majd mind ezek a notórius csirkefogók követték el. Ha ilyen irányban feljelentés történik, a rendőrség szinte biztosra megy a nyomozásnál s néhány órával később már kézre kerülnek a tolvajok. Innen van az, hogy például *Nikoletti* Károly ellen nem kevesebb, mint *huszonhárom ügy van folyamatban a törvényszéken.*

A mai törvényszéki tárgyaláson, amelyen *Köllér* János táblabíró elnökölt, három lopási esettel összevonva foglalkoztak. Mult év december közepén *Schwarz* Testvérek szabadságtéri kereskedő cég két értékesebb kendő, *Schumann* Tököli-téri kereskedő egy fiuruha és több kendő, *Nikel* Ferenc kereskedő pedig kendők s egyéb apró holmik ellopásáért tett feljelentést az aradi rendőrségen s ma ezekért az ügyekért állottak a törvény előtt *Karaffa* Gyula, *Sándor* Lajos és *Nikoletti* Károly. Miután a reményteljes csemeték az elemelt tárgyakat egy Boczkó utcai zsibáros boltban értékesítették, a vádlottak padjára került a zsibáros bolt üzletvezetője: *Eliás* Katica is. A tárgyalás délelőttre volt kitűzve, tekintettel azonban arra, hogy a szabadlábon lévő vádlottak közül egy nem jelent meg, az elnök délután három órára halasztotta azt. Ekkor *Ka-*

raffa Gyula kihallgatásával kezdetét vette a tárgyalás.

Karaffa Gyula 13 éves kőművestanonc, alig látszik ki a földből. Vézna, sovány gyerek, aki már meglehetősen biztonsággal mozog a törvényszéki teremben. Mikor az elnök azt kérdi, hányszor volt büntetve, büszkén kidülszti mellét s színt dicsekedve mondja:

— Tekintetes doktor ur, kétszer!

Legelőbb a *Schwarz* testvérek cég kárára elkövetett lopásra vonatkozólag hallgatják ki. Erről különben semmit sem tud. Ők az utcán találták a kendőket s miután megosztottak rajtuk, *Eliás* Katicának adták el.

Az elnök figyelmezteti, hogy a rendőrség előtt egészen másképp vallott, s teljes beismerésben volt.

A kis gazember a már nem szokatlan cselhez folyamodik s alaposan kifakad a rendőrség ellen.

— Ütöttek-verték kérem, azért vallottam úgy. Aztán a detektívek koronákat ígértek, ha *Eliás* Katicát is belekeverem a pakliba. Ezért vallottam azt, hogy ő mondta, mit lopjunk.

Sándor Lajos 17 éves kőfűrészes inas a második vádlott. Egyszer volt büntetve. Ő is támad s vissza szivja mindazt, a mit a rendőrség előtt mondott.

Legérdekesebb a három között *Nikoletti* Károly, ez a 15 éves csirkefogó, aki a rabok szürke egyenruhájában jelent meg a tárgyaláson, mert jelenleg előzetes letartóztatásban tölti ifju napjait. A jogászai készsége akkora, hogy egy süldő ügyvédbojtárt bizonyára megszégyenítene. Valamennyi közt ő a legravaszabb. Tagad és újra tagad, de okosabban, mint például *Karaffa*, aki folytonosan ellentmondásba keveredik, s hazudozása miatt az elnök le is szidja. *Nikoletti* is azzal áll elő, hogy verték a rendőrségen s később cigarettát is adtak nekik, hogy célzatosan *Eliás* Katica ellen valljanak. Igen érdekes jelenet volt, mikor a részletes vádlomásokban eltérő atyafiakat szembesítette egymással az elnök. Olyan zagyva hazudozást már rég nem hallottak azok a jó öreg falak. Valóban bámulatos volt az a türelem, amelylyel *Köllér* János elnök ezeket a mákvirágokat kezelte.

Eliás Katica, aki orgazdaság miatt került a kiskorú bűnösökkel egy padra, szintén tagadásban volt. Mint elárúsítónő vette meg a lopott holmit és fogalma sem volt azok eredetéről.

A *Schwarz* Testvérek terhére elkövetett lopás után a *Schumann*-féle ügy került tárgyalásra. A tárgyalás szinte szóról-szóra ismétlődött s csupán két érdekesebb momentuma volt. *Karaffa* azt a különös vallomást tette, hogy mikor az aradi járásbírószágon faggatták, az egyik bíró *mákospatkót ígért neki, ha magára vall.* *Nikoletti* pedig néhány pillanatra el hagyta a fufangja s olyan pompásan elszólta magát, hogy öröm volt hallgatni. Ezzel meg is pecsételte valamennyiök sorsát s a *Nikel* Ferenc kereskedőtől ellopott holmik miatti vallás már csak afféle formalitás volt.

A bizonyítási eljárás befejezést nyervén, *Ficker* alügyész elmondta vádbeszédjét, amelyre *Nemess* Zsigmond dr., mint *Eliás* Katica védője reflektált. Dacára a teljesen befejezett tárgyalásnak, ítélethozatalra azonban nem került a sor. A törvényszék tekintettel a *Nikoletti* Károly ellen folyamatban lévő ügyekre s arra, hogy *Nikoletti*ra összbüntetést fog kimérni, úgy határozott, hogy az ő ügyével kapcsolatos többi vádlottak felett is csak akkor, vagyis e hónap 31-én fog ítékezni.

„Fatolvaj alispán.”

Temesvár szenzációja.

Támadás *Joanovich* Sándor alispán ellen.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 23.

A budapesti „Világosság” könyvnyomdából a mai napon *Nemesis* aláírással szenzációs röpirat került ki. A névtelenség takarója alá buvó szerző *Joanovich* Sándor, temesmegyei alispán ellen megdöbentő vádakhoz hoz fel s „Fatolvaj alispán” című pamfletjében durván támadja az amugy is sok invektívának kitett köztisztviselőt. Hogy a vádakból mi az igaz, annak megállapítása a temesvári esküdtszék dolga lesz, annyi azonban tény, hogy ilyen súlyos vádaskodással névtelenül csak az áll elő, aki fél tőle, hogy névalírása cáfolata lenne minden állításának.

A feltétlenül elítélendő és nagyon kevés valószínűséggel bíró vádak között *Nemesis* ur a következőket írja:

Joanovich alispánsága előtti működése nem volt valami biztató és megnyugtató; mint volt temesrékasi járási főszolgabíró, brutális erőszakosságai révén a tünt ki tisztársai közül, páratlan lelketlensége köztudattá vált. Temesrékasi főszolgabíró korából törvénytelenégeiről igen is lehetett, jó cselekedeteiről azonban semmit sem lehetett hallani. Minden igyekezete abban merült ki, embertársaira minél kellemetlenebbé válni, vad gyönyörrel birságotla ezekkel a szegény népet, kegyetlenséggel tette tönkre a községi jegyzőket és ezek családjait. Egyszerűen *tozódott mások ekzisztenciájának tönkretételében,* mely iránti nagy előszeretete csak akkor lohadt le, amikor nyakába zudult egy fegyelmi vizsgálat.

E fegyelmi ügy anyaga felett *Dobó* László, volt megyei főügyész, miután az ügyiratokból *okmányhamisítást, asarolást, többrendbeli hatalommal visszaélést s számos súlyos fegyelmi vétségeket látott igazolva, ügyészi véleményében hivatalvesztésre szóló javaslatot terjesztett elő. S miután már vagy tizenötösör fegyelmileg büntetve volt, Joanovich Sándor az ügyészi javaslat sulya alatt meggörnyedt, előkelő váltókezesei pedig — megijedtek s amely vétségek miatt egy jegyzőt egyszerűen felakasztanak, Joanovich csak birságban részesült. Ez a fegyelmi megtörte, fenhéjázása alább hagyott. Mint főjegyző nem sok vizet zavart; erőszakosságait zabolázni kellett, a közjótékonyság terén, közhasznu alkotások terén azonban működése épp oly meddő volt, mint előbbi pályafutása.*

Joanovich Sándor alispán egy törvénytelen körrendeletével a mult évi január hó 1-től július hó 1-ig Amerikába kivándorolt szegény munkásnépet 6000 koronával megkárosította; törvénytelen körrendeletét a belügyminiszter megsemmisítette, de minthogy nem tudta, hogy annak nyomán a szegény népet mily nagy kár érte, ennek megtérítése iránt mi intézkedést sem tehetett; *Joanovich* Sándor alispán pedig oly vastag bőré, hogy saját jószántából a kárt még a mai napig sem térítette meg.

Rácz Pál volt gattai jegyző okmányhamisítással vádolta az alispánt, a „Nap”-ban ez év január havában „Okmányhamisító alispán” cím alatt erre vonatkozólag egy cikk is jelent meg, amely vád alól azonban *Joanovich* még a mai napig sem tisztázta magát. Jellemző a közigazgatási fegyelmi vizsgálatok megbízhatóságára.

Joanovich Sándor alispán eddigelé *harmincnyolc jegyzőt fosztott meg állásától*, ugyanennyi családot juttatott koldusbotra. Ez eléggé jellemzi durva embertelenségét.

Az alispáni állás gyönyörű fizetéssel van dotálva; a megyei tisztviselők felőli fizetésrendezést törvény pedig az alispánnak gondtalan megélhetést biztosít. És ez Joanovich Sándor alispánnak mind nem elég. Önerdekéről, zsebééről ha szó van, semmitől sem riad vissza. Így aztán az ő magáncéljaira, *magánlakásába* a vármegye pénzén, minden előzetes engedély nélkül egy jégszekerényt vett. Ha egy jegyző a községi jégveremből a magánhasználatára jeget merészelné venni, hát az alispán rögtön felfüggesztené, ő meg egyszerűen a megye pénzét használja arra, amit tulajdonképp a saját pénzéből tartozna beszerezni.

De az alispán úgy vélekedik, mit ér a szabad lakás, ha az hideg, mit ér a sparherd, ha nincs benne tűz; fagyoskodik az a kutya megyei díjok, ha fizetéséből nem telik fára, ő bizony szereti a meleget, különösen ha nem kerül pénzébe. Mirevaló a megye fája; az alispán *magánlakásában vagonszámra* tüzel a megye pénzén vett megyei fát, nagy arcátlansággal *lopja* másnak tulajdonát. A megyei szabályrendelet, a fizetésrendezési törvény, külön jogerős megyei határozat nem állapít meg Joanovich Sándor alispán javára a megye költségére természetbeni fát. A pályázati hirdetményben sem volt ily című javadalom felvéve.

De a fizetésrendezési törvény folytán kiállítandó volt „főkimutatásba” sem vette fel, mint alispáni javadalmat a természetbeni világítás és fűtés pénzbeli egyenértékét. A megyei költségvetésben „alispáni lakás világítása”, „alispáni lakás fűtése” című kiadási tétel szintén nincsen felvéve. Eszerint tévuttra lett vezetve a törvényhatósági bizottság, de maga a belügyminiszter is. Az alispán önbelsmerése szerint két év óta veszi a megyétől a villanyvilágítást és fűtőanyagot. Hát mégis szégyen-gyalázat, hogy Temesmegyének egy *fatolvaj alispánja* van.

Hogy az alispánnak rengeteg adóssága volt, ez közismert dolog. Tartozott minden valamirevaló temesvári takarékpénztárnál, tisztviselőegyletnél, gróf S...-nek, báró B...-nek nagy összegekkel; váltói sűrűn szerepeltek a közismertek voltak. 1905. évi január hó első napjaiban az alispán komája, Mattyasovszky Oszkár, Hofbauer Árpád jegyző előtt úgy nyilatkozott: „annyi adóssága van a főjegyzőnek, hogy fizetéséből a kamatok sem futják;” ez év március havában Gröfner Viktor káptalani tisztartó, Temesvárról jövet, azzal állított be a temessági intelligencia házi kaszinójába: „Tudják mi az ujság, urak? Temesváron azt beszél, Joanovich az adósságait a választási kasszából fizette ki.”

Társadalmunk egy előkelő vezérszerepet vivő tagja Hofbauer Árpád jegyző előtt ezt a kijelentést tette: „Joanovich adósságai nem a választási kasszából lettek kifizetve, hanem az Agrár-takarékpénztár fizette ki; erről mindössze három-négy ur tud; talán a főispán (Kabdebó) szintén már tudja. Ha ez a titok kipattan, Joanovich erkölcsileg lehetetlenné van téve s neki menni kell.”

Joanovich Sándor alispán a Temesi Agrár-takarékpénztártól kapott ügynöki díjat. A takarékpénztár terhes szerződés mellett bérlője volt a Herkules-fürdőnek, mely bérlésre évente alaposan ráfizetett, tehát attól menekülni akart. Joanovich Sándor alispán — mint köztudomásu — fanatikus híve gróf Tisza Istvánnak s miután Sándor János államtitkárral is jóbarátságban élt, könnyű volt neki az akkori kormányfőnél kieszközölni, hogy az államkincstár és

az Agrár-takarékpénztár közt a herkulesfürdői bérlésre vonatkozó szerződés hatályon kívül helyeztessék. Ezen vigékedésért kapott Joanovich Sándor alispán az Agrár takarékpénztártól cenzariát. Ebből fizette ki egy időben és egyszerre sok ezer koronát kitett saját adósságát és öcscsének a tisztviselő egyletnél volt váltóját.

Egy magas köztisztviselői állást betöltő ur embernek nem szabad magát cenzálnak odaadni s ha már botrányos összegű váltóadósságokat csinált, úgy fizesse azt a saját tisztességes szerzeményéből, nem pedig erkölcstelen, piszkos módon kapott borraivalóból.

Temesmegyének szégyene, hogy ilyen alispánja van.

Temesvár, 1907. évi május hó.

Nemezis.

Joanovits Sándor alispán ma egy ujságíró előtt kijelentette, hogy az ellene irt rópirat szerzője Hofbauer Árpád elcsapott jegyző, akinek vádjait a megye közigazgatási bizottsága egyhangulag *alaptalanoknak találta*. A megye közigazgatási bizottsága ugyanis a közelmúltban tartott ülésén nemcsak hogy nem vetett ügyet ezekre a piszkolódásokra, hanem még bizalmat is szavazott neki. Hofbauer Árpád izgága, fékezhetetlen ember, aki ellen megindítja a sajtópert.

A nagytrafikban.

— Párbeszéd. —

— Ötven esztendeje vagyunk itt és most másnak adják a jogot!

— Hja, ötven esztendő alatt meg kellett volna tanulni a trafikálást!

Rendjel

a kereskedő-segédeknek.

*

Valamiben eddig is előljártunk, mi magyarok. S el is hangzott néhányszor, a szomorú nemzeti elégtétel: temetni, azt tudunk! A magyar költőnek, írónak is az a vigasztalódása: „szépen fognak eltemetni”. Nagy Rákóczi Ferenc fejedelmet életében a magyar országgyűlés törvényei honáruónak bélyegezték: halála után annak a kitüntetésnek lett a részese, hogy kétszer is eltemették. Kossuth Lajos hatalmas öregségét is a kolosszális temetés pompája tette jóvá. Erdemes férfiakat, akiket megköveztünk, testvért, akit kitagadtunk és felebrátot, akihez szívtelenek voltunk, a temetésében megható módon becsülünk meg. A koporsója után megyünk, zenével, koszorúval, aranyzinóros gyászmagyarral kísérik. Mi vagyunk a pompfünéber ország. Sem a német veteránok, sem az osztrák Schützen Corps-ok nem tudnak úgy temetni, mint mi.

De tudunk még valamit, amiben különösen az utóbbi időkben válunk ki. Rendjelezni. Minden bajra, bura, társadalmi és politikai betegségre ez az orvosság. Ami másutt ezer fejet öszít meg és vaskos könyveket tölt eszmékkal, elmélkedésekkel: nálunk megoldják a rendjellel, kitüntetéssel. Amint minden társadalmi vagy nemzeti akcióhoz csak elnökök, társelnökök, diszelnökök, védnökök és védőasszonyok kellenek: úgy oldják meg a szociális problémákat az ordóval.

A bevezetés után mindjárt a június 6-iki rendjel-zuhanyról lehetne szó, amely a békétlen politikai helyzetét oldja meg: de ezeknek a soroknak egyéb a tárgya.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara leiratot kapott a kereskedelmi minisztertől: ez a leirat a legujabb aktája a rendjeles szociálpo-

litikának. A miniszter elhatározta, hogy amint eddig az ipari munkásoknak, a kereskedelmi alkalmazottaknak is, ha hosszabb időn át hű szolgálatot tanusítottak, jutalmakat akar adni. Sőt nem zárkozik el a miniszter attól, hogy az érdemesebb kereskedelmi alkalmazottak legfelsőbb helyen való kitüntetésre terjesztessenek fel. Szóval a demokrácia legujabb vívmánya: a boltossegédek is rendjelet kaphatnak. Igaz, hogy valószínűleg csak egy szerényen fénylő ezüst érdemkereszt lesz, aminő már az udvari istálló szolgálknak is derogál; de hát rendjelnek rendjel s a jubiláns tanítók se kapnak még különbet.

A leirat első része a cselédjutalmakat plántálja át a kereskedelembe. Ilyent kultivál a földmívelési miniszter a gazdasági cselédeknek. Esztendőök óta osztogatják, bár aligha lehetett valami nagy szociális hatása. Különben nem akarná Darányi a gazdasági cselédeket úgy guzsba kötni, ahogy a cselédtörvényrel történik. Az ipari munkásokat is ilyen állami jutalmakkal békítik. Hogy milyen eredménnyel, azt az aradi munkaadó munkásharcok képe is mutatja. S miután a gazdasági cselédek és az ipari munkások helyzetét eképen az állami jutalmakkal megoldották, áttérnek a kereskedelmi alkalmazottak közé, a kiknek rétegeiben szintén buzogni kezd a szociális forrongás.

A pénzjutalmaknak itt nemcsak hogy erkölcsi hatása nincs, de jelentősége se. Husz, huszonöt, harminc évi szolgálat után — alább aligha adják a jutalmakat — a legtöbb kereskedelmi alkalmazott elér akkora fizetést, hogy száz-kétszáz korona jutalomra nemcsak hogy rászorulva nincs, de azt önértetének megbántása nélkül el se fogadhatja. A ki nem vihette ennyire, vagy semmire se jó ember, s akkor nem méltó a jutalomra, vagy sorsüldözött, balkezes, s akkor ez az összeg még pillanatnyi segítségnek is kevés. Az összegnek, a pénznek tehát itt nincs varázsa; maradna tehát a hiúság. S ezt bizonyosan a kereskedelmi miniszter is tudta, a mikor a pénzjutalmak mellett a „felsőbb helyen való kitüntetés”, a rendjelet is megcsillogtatta a kereskedelmi alkalmazottak előtt.

Tehát rendjel! Talán van benne valami. Nemrég, ép Aradon megesezt, hogy valakinek nem akarták a tartalékos tiszt rangot megadni, mert az a „pult” előtt kiszolgáló segéd volt. Talán ezután nagyobb becsülete lesz a mindenkit kezitcsokolozó segédnek, ha a gomblyukában a király kitüntetését hordja. Sőt talán a kényes nagyságok is szívesebben szolgáltatják ki magukat az olyan segéddel, a kinek nevét a hivatalos lap, királyi kéziratba foglalta...

Es mi mégis úgy tudtuk, hogy a kereskedelmi alkalmazottaknak eddig minden egyéb inkább kellett, mint a rendjel. A lappangó elégedetlenség olyan nagy, hogy azt ép Aradon egy szerencsétlen lefolyású sztrájkra aknázták ki egy föltünni vágyó munkásvezér. Az alkalmazottak a kereskedőkkel egyetemben esztendőök óta sürgetik az esti záró óra törvényes szabályozását. Esztendőök óta vár megoldásra a vidéki üzletek vasárnapi munkaszünetének hebehurgyán rendezett dolga. Esztendőök óta várják a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyainak szabályozását. A kereskedelmi alkalmazottaknál, ha akarják, öt perces felmondást is lehet kikötni. Hol vannak még ők a szolgálati pragmatikától, vagy eféléltől. Arról nem is szólva, hogy a kereskedelmi alkalmazottak rokkant- és nyugdíjbiztosítása is az évszázadok mulva elérkező jövő kódébe van fuja...

Mindezeket, vagy mindezek valamelyikét bizonyára szívesebben vették volna a békétlen és sokban bizony joggal békétlen kereskedésegek. Mi igazán nem sajnáljuk tőlük ezt, a mi annyi másnak jut részül: de nem becsülnék többre például a rendjelképeségnél azt, ha legalább nyárra megkapnák a vasárnap teljes pihenőjét? S bizonyos, hogy maguk a kereskedők is szívesebben látták volna ezt. Nekik is érdekük, hogy ne legyenek elégedetlen munkatársaik az üzletben s az állam ezt az érdeküket is szolgálni tartozik.

Az állam, a kormány azonban borralalót és rendjelet ad nekik. S ha akadni fog néhány hiu emberre, akiben örömet kelt a színes szalagra aggatott ezüst kereszts aki a maga csendes öröme mellett elfelejti a társai baját, akkor a kormány meg fogja állapítani, hogy rendbe hozta a kereskedelem szénáját.

Robotos.

Erkölcsei bizonyítványt!

Aradi művészek és egy szolgabíró

Megtagadott hangversenyengedély.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

Van egy város Európában. Békéscsabának hívják, lakóinak száma sok, a közigazgatás feje egy főszolgabírói címmel és jelleggel felruházott fajmagyar.

A kitűnő kulturváros lakói azzal tűnnek ki a többi hasonló közigazgatási állapotban leledző európai városok lakói közül, hogy hosszabb időközökben megkivánják a színművészet gyönyörűségeit. Ebben a megkivánásban Csaba szenzációs rekordokat ért el. Gyors egymásutánban hallani kívánták Caruso isteni tenorját, amire a közismert majomketrec úgy tette őket figyelmessé, látni szerették volna Wedekind, A tavasz ébredése című darabját, különös tekintettel a szénakazaira és a nyöszörgésre, beérték volna a Kondor-féle kabaré műintézmény vendégszereplésével is, szóval művészetet akartak, de mindjárt, mert hosszú koplalás után életszükségletté vált ennek az óhajlásnak a kielégítése.

A világhírű szenzációktól, egyelőre ismeretlen okokból elestek a csabaiak, ekkor valami jó szívű műbarát mentő ötlettel szolgált a koplaló városnak. Elmondta, hogy van még egy város Európában, Aradnak hívják, ott vannak művészek, akik most pihennek, de ha szépen megkérjük őket, úgy egy-két napra abba hagyják a pihenést és eljönnek Csabára művészkedni. Idáig ez nagyon szép, a csabaiak megtették a magukét, örültek, előjegyeztek páholyokat és nem páholyokat előre és ugynevezett feszült várakozással néztek a szombat és vasárnap estére tervezett hangverseny elé. No most jön a közigazgatás főszolgabírói címmel és jelleggel felruházott feje.

Az aradi Nemzeti Színház egyik jeles tagja, Hunyady József, bühtetlen előéletű, nő, művész, meghívás folytán átment Csabára és a saját és művésztársai nevében hangversenyengedélyt kért a főszolgabírótól. A főbíró ur, aki a művészet iránt bizonyos érzéketlenséggel viseltetik, kaján mosolylyal, *erkölcsei bizonyítvány felmutatásához kötötte az engedély megadását.* Erkölcsei bizonyítvány nélkül Csabán csak a főszolgabíró urnak szabad fellépni, de az aradi Nemzeti Színház művészeinek és művésznőinek nem. A Hunyady házaspár, H. Novák Irén, Várnay Jenő és lovag Ferrarri Aradon tehetnek amit akarnak, még művészszámba

is mehetnek, ha ez az aradiaknak jó, de Csaba az kultur város, ahol a főszolgabíró erkölcsei bizonyítvánnyal állapítja meg azt, hogy ki művész és rendezhető hangversenyt?

Ezek után a csabai főszolgabíró elhatározta, hogy hét erkölcsei bizonyítvánnyal tartat hangversenyt, no mert az aradi Nemzeti Színház tagjai nem hajlandók hatóságilag hitelesített művészettel, illetőleg erkölcsei bizonyítvánnyal hangversenyezni. Békés-Csaba műkedvelő közönsége pedig tovább vár, míg vagy erkölcsei bizonyítvánnyal jelentkezik valami hangversenyző, vagy pedig a főszolgabíró ur maga is vágyat érez a művészet iránt és erkölcsei bizonyítvány nélkül is szívesen látja például az arany Vénuszt, már tudniillik azt, amelyik most mutogatja magát anyaszülte toalettben egyik fővárosi orfeumban. Egész ruhája egy kis aranyfüst, amelylyel a testét bevonja. Mert ő bizonyára ilyennek képzei a művészetet és ezért követel még az aradi művészekről is erkölcsei bizonyítványt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: A „The Olympia” mozgófénykép színház előadása.

Szombat: A „The Olympia” mozgófénykép színház előadása.

A tárlat meglepetései.

Arad, május 23.

Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat nagyarányú és szép sikerrel kecsegtető tárlata már csak június hó 2 ig marad nyitva. A még hátralévő napokon az aradi iskolák mintegy ezer növendéke is megtekinti tanárai és tanítói vezetése alatt a gyönyörű kiállítást.

A közönség érdeklődése még mindig nem lankad s a vásárlási kedv is nőttön nő. A mai napon Poll Hugó egy pasztrélljét és Klammer Mariska Carló című képét megvette Kintzig Jánosné urhölgy. Keményffy Jenő Kertben című festményét Kintzig János, Berkes Antal egy tájképét és Neógrády Antal Téli séta című festményét Bécsy Dezső lippai fődérsz vette meg. Illencz Lipót „Müncheni háztetők” című festményét megvásárolta Faragó Rezső. Ezen kívül még mintegy husz ajánlat van függőben, amíg a fővárosi művészek válasza megérkezik.

A tárlat rendezőse a közönség érdeklődését azzal viszonozza, hogy a jövő hét folyamán, csütörtökön sétahangversenyt rendez, amelyen a házlezed zenekara fog közreműködni. A karzaton buffet lesz felállítva s a közönség egész a késő esti órákig pompás villanyvilágítás mellett szemlélheti a képeket. Az e heti sétahangverseny azért maradt el, mert a katonazenekar már előre le volt foglalva a hét minden napjára.

A tárlat bezárása előtt, valószínűleg jövő szombaton Lyka Károly, a kitűnő műkritikus fog a tárlat látogatóinak előadást tartani, s képtől-képig haladva fogja magyarázni a modern festői irányok fejlődését s azokat az érdekességeket, amelyek a festés technikájában megnyilatkoznak.

A The Olympia mozgószínház előadása. A nyári színpadon vendégszereplő Olympia mozgókép-színház eddigi előadásainak gyenge sikerére vonatkozólag a színházi iroda arról értesít bennünket, hogy ennek okait már elhárították. A színház villanyvezetéke eddig nem volt áramszabályozóval ellátva. A mai előadás már pótolta a hiányokat. A Budapestről hozott áramszabályozó lehetővé tette a képek tökéletes bemutatását. A közönség igaz élvezettel szemlélte a mulatságos és érdekes elő-

adást, melyen számos új kép került bemutatásra. Mindennap új képek érkeznek s ezek mindegyike élvezetes felvétel, melyek még itt Aradon nem voltak láthatók. Szívesen számolunk be a mai sikerről, mert ma zavartalan, szép előadás volt.

Az aradi nagytőzsde gazdát cserél.

Tábornok-lányok a trafikban.

Pályázat nélkül!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter a napokban egy tisztos aradi polgári család félévszázados jogositványának mellőzésével nem a kérelmező jogutódnak, hanem egy elhalt tábornok leányainak adományozta az aradi különlegességi tőzsdei jogot.

A kormány egy évi működése már hozzászoktatta az országot a protekció orgáihoz, de arra még nem adott példát, hogy egy fáradságos munka árán szerzett szűkös keresettől elússzon egy családot csupán azért, mert a jogositványt igen magas helyről protezsált egyéneknek akarta juttatni. Szerencsétlen véletlen következtében meg kellett szünni az aradi különlegességi tőzsde árusítási jogának, hogy a kormány éppen Aradon igazolja: a hosszú, tisztos munka révén szerzett előjogot félre lehet dobni, ha előkelő személyiségek azt kívánják, hogy a különlegességi tőzsde idegen, avatatlan kezekbe jusszon.

A protekció botrányos érvényesülésének legújabb esetéről az alábbi tudósítást adjuk:

Néhány héttel ezelőtt elhunyt Szalay Janka, az aradi Atzél-utcai különlegességi tőzsde tulajdonosa. Az elhalt rokonai erre Wekerle Sándor pénzügyminiszterhez folyamodványt nyújtottak be, hogy a halálessel megszűnt jogositványt ruházza át az előző tulajdonos testvéreire, özvegy Schwarz Jakabné született Szalay N nettre. A folyamodványban kifejtették, hogy 50 éve van ugyanazon a helyen a család kezében a tőzsde és 28 esztendeje a különlegességek árusítása anélkül, hogy akár a kezelés szempontjából, akár más tekintetben a hatóság vagy a közönség a legcsekélyebb panaszt emelte volna a tulajdonosok, Huszerl Mária, majd Szalay Janka ellen. A közönség kifogástalan szolgálása és a hatósági szabályok pontos betartása vezették a jog eddigi élvezőit és e tradíció szellemében vezetné tovább az üzletet az új tulajdonos is.

A folyamodványra válasz nem érkezett, ellenben az aradi pénzügyigazgatóság kötelességéhez híven kiírta a különlegességi árusításra az ajánlati versenytárgyalást, amelynek határnapjául május 28 át tűzte ki.

A múlt héten azután a trafik-ügy váratlan fordulatot vett. Farkas Győző kir. tanácsos, pénzügyigazgatóhoz pénzügyminiszteri rendelet érkezett, amelyben a miniszter megbízásából aláíró Déry Zoltán államtitkár utasítja az igazgatót, hogy sürgősen szüntesse be az ajánlati tárgyalást. A leirat egyuttal közli a beszüntetés okát, nevezetesen azt, hogy a pénzügyminiszter az aradi különlegességi tőzsde jogát az elhalt Blance honvéd vezérhadbíros két leányának adományozta.

Hogy miért kapták meg a Szalay-család és a nyilvános árlejtés mellőzésével a tábornokleányok az aradi trafik-jogot, arról igen érde-

kes hír szállong a városban. E hír szerint nem valami politikai potentátum vagy mágnás ajánlotta *Wekerle* Sándor figyelmébe a vezérhadbiztos árváit. Ezek a protektorok már igen közönségesek és néha nem is érnek célt. Az aradi tőzsde adományozása állítólag sokkal hatalmasabb és magasabb származású pártfogónak, *egy valószínű főhercegnőnek befolyására történt*. Ilyen erős nyomással szemben *Wekerle* — szokásától eltérőleg — nem érthette be az igérettel, hanem tennie is kellett, amint azt az előkelő helyről kívánták. És *Wekerle* tett is, tollvonással megfosztván egy aradi családot a keresetétől *anélkül, hogy a tábornok dródival valóban jót és hasznosat cselekedett volna*. Nem pedig azért, mert az aradi tőzsde az ő kezelésükben *vajmi kevés* jövedelmet fog nyújtani. A kincstár ugyanis 1-2 százalékos jutatot az aradi tőzsdének, akinek évi összforgalma a különlegességi cikkekben körülbelül 260000 korona. Az évi jövedelem tehát 3120 korona, mely összegből a tőzsde még az áruknak *Temesvárról Aradra való szállítási és burkolati költségeit is fedezni tartozik*. Az új tulajdonosoknak e mellett a segédszemélyzet is nagyobb kiadást okoz, mert a napszámosi munkát, nehéz ládák cipelését, kipakkolását, áruk rakogatását csak nem végezhetik az ilyen durva munkához nem szokott urileányok, akiknek egyike a múlt szombaton már Aradon járt és itt a pénzügyminiszternél való tisztelgés után megtekintette a különlegességi tőzsdét.

A trafik adományozása dolgában az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa kérdést intézett *Farkas Győző* pénzügyigazgatóhoz, aki nyilatkozata során elmondta, hogy a tőzsdejogot a pénzügyminiszter egy 1881-iki rendelet alapján adta *Blancz* vezérhadbiztos leányainak. E rendelet szerint a közviszviselők özvegyeire és árváira versenyen kívül kell bízni a tőzsdekezelést, ha egyébként a kincstárral kötendő szerződések feltételeinek megfelelnek.

Igy jutott az eddigi tulajdonosok kezéből a tábornok árváinak az *Atzél* utcai különlegességi trafik, amelyhez rendkívül érdekes történelmi vonatkozások is fűződnek. Az 1849. évben ott rejtett el a *Szalay* család igen neves, előkelő származású szabadsághősöket, *Esterházy*, *Bethlen* grófokat és másokat, akik aztán egyenként szökdöstek parasztszékéren az osztrák hóhér elől. De *Wekerle* rendeletében kimondta a *veteres migrate coloni-t* és ezzel a *Szalay* család elveszti a fél évszázadon át élvezett kincstári jogot.

Gyermekrontó aradi fiatalember.

Merénylet egy kis leány ellen.

Modern erkölcsök.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 23.

Még élénken emlékszik az aradi közönség arra a szenzációs botrányra, amely néhány évvel ezelőtt pattant ki a melynek hőse egy városi tisztviselő volt. A tisztviselő tudvalevőleg fiatal, serdületlen úri leányokat akart elcsábítani, a miért elvesztette állását és el kellett távoznia Aradról. Az aradi rendőrség bünyügyi osztálya most hasonló esetben folytat nyomozást egy aradi fiatalember után, aki egy tizenegy esztendő leányka ellen követett el merényletet.

A bűnös ember áldozata, aki jómódu iparoscsalád gyermeke, most súlyos betegen fekszik a megyei kórházban. A vadállatias embert a rendőrség keresi, hogy átadja a büntető

igazságszolgáltatásnak. Tudósítónk a felháborító esetről az alábbiakat jelenti:

Tegnap este hét óra felé egy tizenegy esztendő leányka haladt végig a *Baross*-parkon és keservesen sirt, mert elveszítette labdáját. Egy jóruházatu fiatalember megszólította a leánykát és megkérdezte tőle, hogy miért sir. Amikor megtudta, hogy a kisleány az elveszett labdáját siratja, így szólt hozzá:

— Ne sirj kicsikém, majd veszek én neked másik labdát, szebbet és nagyobbat, mint a tiéd volt. Most pedig gyere szépen velem, kapsz tőlem cukrot és hatost.

A mit sem sejtő gyermek engedett a csábító szónak és követte a fiatalembert, aki kézen fogva a *Marostöltesen* végig a *Radnai* uti vámháon túl levő fűzesekbe vezette. Az országutól félreeső, sötét helyen a leányka félni kezdett és siránkozott. A fiatalember ekkor rájlesztett és megfenyegette.

— *Megfojtalak, vagy beléd döföm a bicskát, ha lármázol!* — kiáltotta a megszeppent leánygyermekre.

A leányka anyjára megrémült a halálos fenyegetéstől, hogy elhallgatott. A fiatalember ezután a földre dobta áldozatát és *merényletet követett el ellene*. Amikor teljesen besötétedett, ráparancsolt a félelemtől remegő gyermekre:

— Most pedig takarodj haza és senkinek se szólj, mert megöllek!

A leányka szüleinek lakására ment, ahol *hirtelen rosszul lett*. A gyermek anyja megrémült és hiába faggatta a leánykát, hogy mondja el, mi a baja, a gyermek nem akarta bevallani. Végre hosszabb könyörgésre és fenyegetőzésre elmondta, hogy milyen gyaláztosságnak esett áldozatul.

Az anya felsietett a rendőrségre és elmondta a dolgot *Hoffmann* Győző ügyeletes rendőrtisztnek, akinek intézkedésére a mentők a beteg leányt beszállították a megyei kórházba. *Hoffmann* ma délelőtt jelentést tett *Green* Nándor tb. főkapitánynak, a bünyügyi osztály vezetőjének, aki széles alapon megindította a nyomozást a vadállatias ember kézrekerítése iránt.

A titkosrendőrök már a merénylő nyomában vannak s valószínűleg már holnap előállíthatják. A rendőrségen azt hiszik, hogy a merénylő azonos azzal az aradi fiatalemberrel, akit beteges szenvedélye miatt egynehányszor már megbüntettek.

Green Nándor tb. főkapitány az esetet bejelentette a vizsgálóbírósnak. *Domonkos* László vizsgálóbíró ma délutánra beidézte a beteg leánykát, akit a kórházból az anyja vezetett fel az igazságügyi palotába. A kihallgatás során érdekes fordulatot nyert az ügy. A vizsgálóbíró kérdésére a leányka előadta, hogy amikor a fiatalemberrel az igazságügyi palota mögött a *Maros* parton elhaladt, egy börtönőr megállította őket és beszélgetni kezdett a fiatalemberrel.

A vizsgálóbíró megidézte *Domonkos* börtönőrt, aki tegnap este künn járt a *Maros*-parton. A börtönőr előadta, hogy ő régebből ismeri a fiatalembert, aki néhanyszor lakója volt az ügyesség fognázának. A börtönőr beszélgetett a fiatalemberrel, aki kézen fogva vezette a leánykát. Neki nem ünt fel a dolog, mert azt hitte, hogy a fiatalember egyik ismerőse gyermekét vezet haza. Mikor elbucszott tőlük, látta, hogy a fiatalember a leánykát a *Maros*-parton *Mikalaka* irányában vezeti.

Ezek az adatok most már biztos nyomra terelték a nyomozást s a rendőrség legközelebb le is tartóztatja a merénylőt, aki ellen az ügyesség megindítja a bünyfenytő eljárást.

Az osztrák pótválasztások.

Győztek a szocialisták.

Luegerék veresége.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, május 23.

Ma folytak le Ausztriában a pótválasztások, amelyeknek eredményéből most már tisztán kialakul az osztrák parlament képe. A *Reichsrath*ban a leghatalmasabb párt a szociáldemokratáké lesz, amely után a keresztény-szocialisták pártja következik. A polgári és nacionalista pártok aránylag kisszámú képviselőkkel jutottak be ma is a parlamentbe. Mai távirataink ezek:

Bécs, május 23. Egy könyomatosnak azt jelentik Prágából, hogy *Konopisban*, *Ferenc Ferdinánd* trónörökös kastélyában nagy a konsternáció amiatt, hogy a kastély 33 alkalmazottja közül 29 a szocialista jelöltre szavazott.

Merisch-Oztrau, május 23. Ma itt *Licht* István dr., az ismert politikus és *Glaser* Adolf szocialista jelölt között pótválasztás folyik. A választási agitációt a szociáldemokrata párt részéről *Prokesch* megválasztott szociálista képviselő vezeti. *Prokesch* olyan szenvedélyesen merült bele feladatába, hogy miközben agitált és korteskedett, fenyegetésekre ragadtatta magát. A városi rendőrség *Prokescht letartóztatta*. A szenvedélyes szociálista képviselő egész délután a rendőrség foglya volt.

Bécs, május 23. Ma zajlottak le Ausztriában a pótválasztások. Összesen 170 választásnak az eredménye ismeretes. A mai választások ismét nagy győzelmet hoztak a szociáldemokrata-pártnak, míg a keresztény-szocialisták súlyos vereséget szenvedtek. Így *Bécsben* a hat pótválasztás közül, dacára annak, hogy a keresztény szociálisták az egész hivatalos választási apparátust kezükben tartották, csak két mandátumot tudtak elnyerni, míg három kerületet a szocialisták javára elvesztettek. Két kerületben a liberális jelöltek, *Ofner* Gyula dr. ügyvéd és *Hock* Pál báró udvari tanácsos választottak meg. Az eddig ismeretes eredmény szerint ma 20 szociáldemokrata képviselőt választottak, akiknek száma már eddig is meghaladja a 80-at, míg a keresztény-szociálistáké csak 65. Mandátumhoz jutottak ma az egyes pártok vezető férfiai is, így *Forscht* és *Derschatta* miniszterek, *Chiari*, *Löcker*, *Kramarz* és *Herold*, továbbá *Sternberg* gróf. *Eppinger* dr. ellenben *Trautenauban* megbukott *Wolf* nagynémettel szemben. Érdekes, hogy *Wolfot* a keresztény-szociálisták segítségével választották meg, akik őt eddig mindig erősen támadták.

Bécs, május 23. Az összes választások közül a maiakkal együtt 376-nak eredménye ismeretes. A pártok számaránya a következő:

Szociáldemokrata 80, keresztény-szocialista 65, német-klerikális 33, német-néppárt 24, cseh-agrárius 25, német-agrárius 19, ifju-cseh 19, klerikális-szlovén 20, haladópart 17, klerikális-olasz 10, horvát 8, nagynémet 7, cseh-klerikális 7, cseh-nacionalista-szocialista 7, ó-cseh 5, *Schönerer*-párti 4, liberális-szlovén 4, konzervatív-román 3, szabadelvű-olasz 2, cionista

2, demokrata, szabadszocialista, realista, önálló-cseh, közjogi-cseh, szociálpolitikus 1—1.

Jaromir, május 23. A választás után **Sternberg** Albert és a szociáldemokrata-jelölt hívei között véres verekedés támadt, melyben több sebesülés és letartóztatás történt.

Bécs, május 23. **Korytowski** pénzügy-miniszternek, akit Lengyelországban választottak meg, nincs cselekvő választói képessége, minthogy Lembergől kinevezése óta elköltözött, Bécsben még nem lakik egy esztendeje. Ha a mandátumát megtámadják, akkor feltétlenül megsemmisítik.

Párbeszéd.

— A gyermekrontási esethez. —

— Mondd, Margitka, jártál már Mikalaka felé a Marostóltsén?

Margitka: (12 éves) Menjen, maga szemtelen!

HIREK.

Az érettségi.

Arad, május 23.

Csak a jó Isten tudja, hány szegény fiú gondol e pillanatban hátborgongva a félelmetes kaposvári főgimnázium igazgatójára, aki pénteken puskázáson ért egy szerencsétlen diákot és sürgős táviratban jelentette be az esetet a tankerületi főigazgatónak, közben pedig stante pede felfüggesztette a latin írásbelit. Ez az eset mindenütt megtörténhetik, mert minden diák puskázik, ha megvan hozzá a módja és lehetősége. És vajjon az igazgató ur nem puskázott volna-e szintén, ha maturáns korában egy jóltévő lélek a zsebébe csempészi a Cicero-féle passzus fordítását? És nem puskázott volna-e ugyanígy a tankerületi főigazgató ur, sőt — uram bocsáss! — maga a kultusz-miniszter ur ő excellenciája is, ha annak idején akad egy jószívű tanár, aki ezeknek a kis agyvelőknek a meddő és haszontalan erőlködését megsajnálta volna?

A tanárt, aki diákjait megsajnálta, felfüggesztették állásától. Törvény szerint ez helyes is, mert ehez a tanárnak nincsen joga. De sok enyhítő körülmény szól a tanár rettentés büne mellett. Ez a bölcs és jó ember tisztában van azzal, amit a paedagógiai copf még mindig nem akar elismerni: hogy az érettségi vizsgálat általában is hallatlan igazságtalanság, a latin írásbeli pedig, melynek keretében a Cicero száraz szentenciáit kell átültetni zengzetes hazai nyelvünkre, egyenesen képtelen megkínzása annak a sok ezer ártatlan fiúnak, akinek az életét ilyenkor kiszámított ravaszságokkal megkeserítik. Nekünk, laikusoknak legalább sehogyan tud a fejünkbe menni: hogy nyolc esztendő folytonos vizsgáztatás után, mikor a tanuló már azt is bebizonyította, hogy a legutolsó osztály tananyagát is kellőképpen megemésztette, mi szükség van még egy legeslegutolsó vizsgára, az ugynevezett vizsgák vizsgájára, mely rémes mumusként áll annyi ezer szerencsét-

len fiú előtt. Minek ez a régi és embertelen smokkság, mely csak arra jó, hogy egy sereg fiatal lelket elkese-ritsen?

Abból, hogy valaki puska segítségével fordította le a római bölcs értekezését a barátságról, még mindig kitünő hazafi, világhírű tudós és a legnagyobb jellem lehet. Szó sincs róla, a dolog nem egészen helyes, de az igazgató urak se voltak mindig ily szigorú paedagógusok, s az ő életükben is akadt egy időszak, amikor reszketve gondoltak ama hatalmas lényekre, akik az érettségi vizsga feddhetetlen biztonsága fölött örködtek. Csak gondoljanak vissza egy kicsikét a maguk fiatalására, s akkor alkalmasint nem fognak oly pazarul bánni a sürgős telegrammokkal.

— **A koronázási jubileum.** A délutáni minisztertanács foglalkozott a koronázási jubileum részletes programjával. A kiténtetések egész áradatán kívül a kormány nagyjában a következő intézkedésekkel akarja megörökíteni Ferenc József negyvenéves alkotmányos uralkodása emlékét. 1. törvényjavaslatot terjeszt be az ünnep jelentőségéről; 2. munkáskórházat épített; 3. népakadémiát állít; 4. az ország nagyobb városaiban építendő kulturpalotáknak tetemes segélyösszegeket folyósított. Kulturpalota lesz többek közt Temesvárott, Kasán, Pozsonyban és Debrecenben; 5. felépített a fehér-egyházai Árpád-templomot. — Az Árpád templom építésének híre a reformátusok közt mozgolódást keltett, mert a templom a katolikus egyházszertartásai számára épül. Hogy a kormány ezzel az érzékenységgel számoljon, Thaly Kálmán tanácsára a templom köré hatalmas parkot készített. Ezzel a templommal szemben hatalmas obeliszket állítanak, melynek csucsán a kardot tartó turulmadár lesz. Az emlékoszlopon alkalmi felirat fogja hirdetni az ezerévet és gyászolni Árpád halálát. Az oszloppal akarják jelezni, hogy Árpád emlékét nem akarja lefoglalni a katolikus vallás számára. Az Árpád templom azért lesz katolikus templom, mert itt tulajdonképpen a fehér-egyházal romot restaurálják, melyet Szent István építtetett Árpád emlékére. És ez a templom katolikus volt. Az Árpád-emlékek közé tartozik a hét vezér lovasszobra is, mely az Andrássy-ut végére kerül s melyet Wekerle miniszterelnök most ismét megszüretett Zala György szobrásznál, aki azon immár évek óta dolgozik.

— **A magyar delegáció választása.** Budapest-ről táviratozzák: A kormány hír szerint még a nyári szünet előtt megválasztatja a delegációt, mert az a terv, hogy a delegációkat már szeptemberben Bécsbe összehívják.

— **A pártbillincs.** Budapest-ről táviratozzák: A szövetséget pártok ma délután 5 órakor **Barabás** Béla elnöklete alatt együttes értekezletet tartottak, a melyen a cselédtörvényt tárgyalták. Az értekezlet kimondta, hogy időkimélység céljából elvárja az el nem fogadott módosításoknak a képviselőházi tárgyalásokon való mellőzését. Az elfogadott módosításokat az illető képviselők terjesztik majd be. A tanácskozást holnap folytatják.

— **A magyar-horvát háborúság.** Budapest-ről táviratozzák: A horvát kormánynak a zágrábi hivatalos lapban tegnap közzétett kommunikéjére a képviselőházban elterjedt hír szerint a magyar kormány egyáltalán nem fog válaszolni. Híre jár, hogy nincs kizárva egy horvát kor-

mányválság. Ma este Budapestre érkezett **Pejacsevich** Tivadar gróf horvát bán, aki holnap tárgyal **Wekerle** Sándor miniszterelnökkel s azután Bécsbe megy a királyhoz. Később valószínűleg **Wekerle** is Bécsbe megy, hogy referáljon a királynak a magyar-horvát konfliktusról.

— **Bauszner** Guidó lemondott. **Fogaras**-ról táviratozzák: **Bauszner** Guidó, Fogarasmegye főispánja lemondott állásáról. Ez tudvalevőleg utolsó akkordja egy nagy küzdelemnek, amely régóta folyik a megye magyar és román megszász lakossága között. A főispán állandóan a nemzetiségek pártján volt és ezért helyzete annyira tarthatatlanná vált, hogy most kénytelen volt lemondani. A megyének mai közgyűlése **Bauszner** Guidónak Lovranában kelt búcsulevelét tudomásul vette és sajnálatát fejezte ki a főispán távozása fölött.

— **A horvát főherceg.** Zágráb-ból táviratozzák: A napokban Zágrábba várták **Lipót Szalvátor** főherceg tüzérségi főfelügyelőt a 18. hadtest-tüzérezred megszemlélésére. A főherceg látogatása azonban elmaradt. Azt hiszik, hogy ez az udvar kívánságára történt, mert attól tartanak, hogy a főherceg látogatását a horvátok összefüggésbe hozzák a magyarokkal való konfliktussal. Ennek elejét veendő, halasztotta el az udvar a látogatást. **Lipót Szalvátor** különben ismeretes horvát-barát érzelmeiről és zágrábi dandárparancsnoki állásától is néhány év előtt azért helyezték Bécsbe, mert a magyarfaló **Strossmayer** djakovári püspök iránt tüntetően meleg barátsággal viseltetett.

— **Tihanyi Irmát szabadlára helyezték.** Sopron-ból táviratozzák: **Tihanyi** Irmát, az ismert szélhámosnőt feltételesen szabadlára helyezték a mária-nosztrai fegyházból, ahol a soproni törvényszék által ráért 8 évi fegyházbüntetésből háromnegyed részt kitöltött. A szabadonbocsátás azért történt, mert **Tihanyi** jól viselte magát rabsága alatt. A szélhámosnőnek az a szándéka, hogy állandó tartozkodásra Gödöllőre megy és ott hozzáfog emlékiratainak megírásához, amelyek rendkívül kalandos életfolyást fognak megismertetni. A fegyházbüntetést azért kapta, mert **Chluneczky** báró házában előkelő idegenek számára szálót nyújtott s amikor ez rosszul ment, váltókat hamisított a báró nevére. Ezenkívül orfeumdiva korában jó barátságban élt **Carola** Cecillával, akit szintén meglopott.

— **Deésy Zoltán** — államtitkár jelölt. Marosvásárhelyről táviratozzák: ifj. **Ugron** Gábor főispán a geryeszegi kerület jelöltsége dolgában bizalmas értekezletet tartott a kerület vezetőférfiaival. A főispán kijelentette, hogy **Deésy** Zoltán azért lép fel most képviselőnek, mert a pénzügyminiszterium politikai államtitkári méltóságára van kiszemelve. **Popovits** Sándor, a jelenlegi államtitkár ugyanis legközelebb pénzügyminiszter lesz, s a miniszterium őt fogja **Popovics** utódjaként javaslatba hozni. A főispán még azt is jelezte, hogy a közel jövőben jelentősebb változások várhatók a politikában.

— **A vasutasok fizetésrendezése.** Budapest-ről táviratozzák: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor **Szell** Kálmán elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az államvasutak alkalmazottainak fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A vita legnagyobb része a lakbérosztályok megállapítása körül forogott és több felszólalás után több előnyös módosítást hoztak a kisebb alkalmazottak javára.

— **Adókivetés Aradon.** A III. oszt. adó kivétől bizottság a Weitzer-utcai fiúiskola földszintjén május 24-én *penteken* a következő foglalkozásu adózók adóját tárgyalja: festő, fényképész, fűszerkereskedő, fuvaros, halárus, hentes, italmérő, kir. közjegyző, kantinos, képkereskedő, kifőző, kőműves, közvetítő, körhinta, kötöttáru kereskedő, kézmű kereskedő, könyvkötő, könyvnyomda, könyv és hírlapkiadó, kovács, kenyérsütő, kimérő, bérkocsi tulajdonos, kávémérő, kávé, — a 165 tételről a 219 tételig bezárólag.

— **Házasság.** *Rácz* József fiatal kereskedő ma délután vezette oltárhoz *Mandel* Nettuska kisasszonyt.

— **Építik az ingyenfürdőket.** Az idén hamar köszöntött be a nyár, amire a városi hatóság nem volt elkészülve s így idejekorán nem gondoskodhatott az ingyenfürdők felállításáról. *Sarlot* Domokos főkapitányhoz az utóbbi napokban több külvárosi polgár aláírásával ellátott nyílt levelet intéztek, amelyben felkérlik, hogy az ingyenfürdők felállítására nézve intézkedjék. A városi tanács mai ülésén foglalkozott az ingyenfürdők felállításának kérdésével és elhatározta, hogy az egyik ingyenfürdőt a rendes formában a Szél utca irányában állítja fel. A másik ingyenfürdőt, amelyet tutajtalpfákkal kerítenek be, Ujaraddal szemben az ugynevezett Tököli-zsilipnél állítja fel. Az építkezési munkálatokat már a legközelebbi időben megkezdik.

— **Tisza István kétszáz ezer koronája.** *Budapest*-ről táviratozzák: A képviselőház zárszámadási bizottsága mai ülésén tárgyalta azt a 200 ezer koronás tételt, amelyet *Tisza* István gróf volt miniszterelnök 1904-ben az államvasutak pénztárából hírlapi általánnyok címén felvett. *Eber* Antal előadó elmondotta, hogy eljárt *Wekerle* Sándor miniszterelnöknél, akitől azt a felvilágosítást kapta, hogy a miniszterelnöki irattárban semmiféle adat nincsen a kérdéses tételre vonatkozólag. Azt javasolta, hogy hívják meg a bizottság elé *Tisza* István grófot és ha nem jelenék meg vagy nem adna felvilágosítást, akkor hozzon a bizottság érdemleges határozatot. *Popovics* államtitkár azt javasolta, hogy kérjék be a kereskedelmi minisztertől az iratokat. *Hencz* Károly kifejtette, hogy úgy a volt kereskedelmi miniszter, mint a volt miniszterelnök felelősek, az egyik a jogtalan utalványozásért, a másik az összeg jogtalan felhasználásáért. *Buza* Barna indítványára a bizottság elhatározta, hogy *Wekerle*től és *Kossuth*tól bekérjék a hivatalos aktákat. Az ülést e hó 29-ikére halasztották el s akkor fognak a továbbiakra nézve határozatot hozni.

— **Az ecsedi láp lángokban.** *Szatmár*-ról táviratozzák, hogy az ecsedi láp lángokban áll. Erős szélvihar következtében rohamosan terjed a tűz, amelyet még nem sikerült lokalizálni.

— **A Ház tisztviselőinek pragmatikája.** *Budapest*-ről táviratozzák: A képviselőház gazdasági bizottsága a minap elutasította azt a drákói szigorúságú tervezetet, amelyet a Ház tisztviselőinek pragmatikájáról előterjesztettek. Ugyanakkor albizottságot küldtek új tervezet készítésére, amelynek alapelveire nézve a bizottság már megállapodott. Az új szolgálati rendtartás szerint a Ház tisztviselőinek személyzete nem lenne a Ház elnökének felügyelete alá rendelve, még pedig azért nem, mert ha a képviselőházat fölösszárják, az elnöki jogok is megszűnnek. Ezért a tisztviselőket a házelnök alá rendelnék, akinek jogositványa a házfelosz-

latással sem szűnik meg. A javaslat főcélja az is, hogy a tisztviselőket a mindenkeri hatalomtól és belügyminisztertől is függetlenné tegye és hogy a belügyminisztert semmi rendelkezési jog ne illesse meg a Ház tisztviselőivel szemben.

— **Hatósági bejárás a hegyaljai motoros vonalain.** Az Arad-hegyaljai motoros vasut összes vonalain ma tartották meg a hatósági bejárást, amelynek feladata volt megállapítani, hogy a kormányhatóságilag jóváhagyott terveknek mindenben megfelelt-e a vasuti vállalat. A collaudáláson részt vettek *Schill* József, Aradmegye főjegyzője, *Keller* Izso főmérnök, az érdekelt főszofigabírák s a vasutársaság részéről *Nagy* Izso főmérnök. A bizottság mindent rendben talált.

— **Vadállatias anya.** *Zimony*-ból táviratozzák: A Pancsovával szomszédos *Franzfeld* községben rémes gyilkosság történt. *Ozveg* *Knézil* Róza az éjjel férjezett leányát és annak kis gyermekét *hurokkal megfojtotta*. *Knézilné* leánya egy idő óta különült férjétől, mert az csödbe jutott. A fiatal asszony most vissza akart térni férjéhez, amit anyja nagyon ellenzett és többször megfenyegette, hogyha visszatér férjéhez, megöli őt. *Knézilné*, miután megfojtotta leányát, annak gyermekét többször a falhoz csapkodta, majd a kiömlő vérrrel bekente az ágyat. Reggel a szomszédoknak azt beszélt *Knézilné*, hogy leánya örülségi rohamában meggyilkolta gyermekét, majd önmagát fojtotta meg. Midőn a csendőrség elakarta fogni az öreg asszonyt, ez a padlásra menekült, hogy felakassza magát, de ebben megakadályozták. A gyilkos asszonyt a pancsovai kir. törvényszékhez kísérték.

— **Erdőégés a Lipótmezőn.** *Budapest*ről táviratozzák: A lipótmezői tébolyda közelében levő fenyveserdő, amely a főváros tulajdona, ma reggel kigyulladt. A tüzet *Herczegh* dr. tébolydai orvos vette észre, aki rögtön telefonon értesítette a budapesti központi tűzörséget, mire az összes fővárosi tűzoltócsapatok kivonultak a tűz eloltására. A hatalmas lángok látára nagy ribillió keletkezett az eimegyógyintézet betegei közt, úgy hogy alig lehetett őket megfékezni. A rendőrség megállapította, hogy az erdőégés gyújtogatásból eredt.

— **Milyen idő lesz? Meteor** írja: Jupiternek együttállása a Holdunkkal hűvös, csapadékos időt hozott jelenleg is. Jupiternek ezen erős hatását Holdunknak földtávoli helyzete csökkentette ugyan, vagyis nem engedte a szűkséget esőnek nagyobb mérvű kifejlődését, de miután befolyása a 20, sőt a 22-iki csomópontokig is már kitar s a Holdnak is megtört maximális ellenállása, s így a lehülés s ezzel a csapadék kitarása növekedik, a mi a vete-ményekre, ha megkésve is, de meghozza a kedvezőbb esős időt. Az abnormalis gyors változások még most sem szűntek meg s az ezután hónapok is részesítenek még az ilyen, a növényzet fejlődésére éppen nem kedvező gyors változatokban. A 22-iki csomópontot követőleg egész a 28—30-iki csomópontokig nem befolyásolják földünket a külső bolygók, így a 22-iki hatáskörét követőleg újra állandóbb melegebb időt várhatunk, mit a 28. és 30-iki csomópont zavar meg kiadóbb esővel, amely körülmény még sokban elősegítheti a most még mindig igen rossznak ígérkező gabona termést és legalább az „igen rossz” jelzőjét fogja enyhíteni az aratásnak, amelyre június sem fog kedvezőleg hatni. Kiveszi ő is részét az abnormalis befolyásokból.

— **Kiöntött a Dráva.** *Eszék*-ről táviratozzák: A Dráva folyó 30 év óta nem tapasztalt módon megáradt. A felsővárosi Dráwapartot nem lehet megközelíteni, a téli kikötőkkel való összeköttetést nagynehezen helyreállították. Az alsóvárosi hidak viz alatt állanak. Több ház lakóit kilakoltatták. Még veszedelmesebb e

helyzet az Eszékkel szemben fekvő Kisdárda és Jenőfalva nevű magyar helységekben, melyek teljesen víz alatt állanak. Az utászok éjjel-nappal védgátak emelésén fáradoznak. A marhaállományt Eszékre szállították és ott biztonságba helyezték. Az árvíz a dárдай vasúti hidat is fenyegeti.

— **Uj ügyvéd.** Az aradi ügyvédi kamara *Molnár* Sándor dr. ügyvédet Arad székhelylyel az ügyvédek lajstromába felvette.

— **Az őrnagy és a tartalékos hadnagy.** A tartalékos katonákról sok élcet faragnak, jót és rosszat vegyesen. Az alábbi tréfa a jobbak közé tartozik. Ezuttal egy kisszentmiklósi tartalékos tüzér hadnagyról szól az ének, aki önkéntesi évét leszolgálva, a polgári életben a nyugalmas könyvelői pályán meglehetősen hizásnak indult. Persze nehézségre esett a lóraülés és amikor a legutóbbi gyakorlaton ismét meddő nekibuzdulással próbált a lóra kapaszkodni, az őrnagy gunyosan kiáltott reá:

— Talán odamenjek segíteni?

A gömbölyded katona verejtékes arccal, esdő szemekkel nézett aranygalléros följobbvalójára és alázatosan így szólt:

— Ha lenne olyan jó az őrnagy ur!

— **Öngyilkosságok.** A mai nap folyamán két öngyilkosság is történt Aradmegyében. *Govosdián* *Bragyán* György földműves felakasztotta magát és meghalt. *Csucson* ugyanígy vett véget életének *Pantye* Arsénia. Mindkét esetről jelentést tettek az aradi ügyészségnek, amely, miután semmi gyanus körülmény sem merült fel, a temetési engedélyeket megadta.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy az igazságügyminiszter *Fraller* Jenő dr. aradi kir. törvényszéki joggyakornokot a gyulai kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Gyilkos fatörzs.** Székácson fadöntés közben ma végzetes szerencsétlenség történt. Egy lefűrészelt hatalmas fatörzs *Lukács* Tódor fávává esett s agyonsujtotta. Mire kihúzták a fa alól, meghalt.

— **Kéktáblájú könyv** veszett el a városháztól a vasúti hidig terjedő utvonalon. Megtalálójá jutalomban részesül. Cim a kiadóhivatalban.

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál.

201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A sikkasztó plébános.** A csanádapácai népbank sikkasztó plébánosának, *Bartha* Istvánnak az ügyében a királyi ügyészség, mint ismeretes, a vizsgálat kiegészítését indítványozta. Ezen az alapon a vizsgálóbíró elrendelte a bank könyveinek szakértők által való megvizsgálását, amelynek foganatosítására *Magay* Lajos vizsgálóbíró, *Prokisch* Ferenc, az osztrák-magyar bank szegedi fiókjának a főnöke, *Silber* Dezső, a szeged—csongrádi takarékpénztár főkönyvelője, mint szakértő és *Balassa* Ármán dr. védő 26-án Csanádapácára utaznak. *Bartha* Istvánt tudvalevőleg a csanádapácai római katolikus hitközség is feljelentette sikkasztás miatt, mivel az iskola-alaphól fönmaradt összegből a plébános állítólag 1470 koronát *elsikkasztott*. *Bartha* tagadta, hogy a kérdéses összeget *elsikkasztotta*, hanem azt állítja, hogy a községgel elszámolási viszonyban van és csak 1007 korona 5 fillér járandóságot ismer el. Ezt az összeget *Balassa* Ármán dr. letétbe helyezte az ügyészségnél, amely erre ebben az ügyben megszüntette a nyomozást.

§ **Asszonyok egymás ellen.** *Lévai* Joachimné egy aradi uriasasszonyról egy alkalommal úgy nyilatkozott, hogy bolond. *K. Árminné*, mikor tudomására jutott ez a távolról sem hízegő kijelentés, megtette *Lévainé* ellen a büntető feljelentést az aradi járásbíróshoz. Néhány héttel ezelőtt tárgyalta ezt az ügyet *Zih* József bíró s bizonyítékok hián felmentette a vádlottat. *K. Árminné* azonban nem hagyta annyiban a dolgot, s miután két tanuját nem hallgatták ki a bizonyítás során, felebbezést jelentett be az ítélet ellen. A törvényszék helyt adott a felebbezésnek s utasította a járásbíróshoz a két tanu kihallgatására. Ma délelőtt tárgyalta ezt az ügyet *Zih* bíró s újból felmentette *Lévainé*t. Az ítéletben a felek megnyugodtak.

Harisnyák, Matróz-ingek, Gyermek-lábtyük (Sockerl),

394 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

FERENCZ JÓZSEF kereskedő

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 23.

Amerika ¼ olcsóbb. Kinálat és vételkedv mérsékelt. 5 fillérrrel olcsóbb árak. Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	10.50—10.51	10.37—10.38
Zab októberre	7.05—7.06	7.—7.01
Rozs októberre	8.78 8.79	8.70—8.71
Uj tengeri	6.07 6.08	6.06—6.07

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	662.50
Magyar hitelrészvény	763.25

IDEGENEK ARADON.

— Május 23 —

Központi szálloda. Herdler Ferenc magánzó és neje Moszkva. — Pick Rezső magánzó Zombolya. — Zöld Gábor kir. járásbíró Erzsébetváros. — Schwarzenberg Sándor gyáros Bécs. — Fenyves Adolf biztosítási főellenőr Budapest. — Andrássy Béla fakereskedő Budapest. — Kallós Ede szobrász Budapest. — Nagy Izsó főmérnök Budapest. — Szontagh Aladár ügynök Temesvár. — Szerbán Demeter kereskedő Bécs. — Maday Lajos kereskedő Budapest. — Rappoport Miksa fakereskedő Brody. Boxer Mihály kereskedő Remscheid. — Muraközy Gyula nagybirtokos Kecskemét. — Kovács Sándor takarékpénztári elnökgazdát Kecskemét. — Kerekes Imre birtokos Kecskemét. — Kell Ignác kereskedő Budapest. — Morovich Alfréd gyáros Velence. — Zárkány Béla gyári tiszt Mosak. — Kohn Jenő mérnök Budapest. — Zerkó József főmérnök Budapest.

Fehér Kereszt szálloda. Vertán Péter belügyminiszteri titkár Budapest. — Sebők Árpád mérnök Budapest. — Vadas Imre dr. orvos és családja Budapest. — Gábor Ferenc hivatalnok Budapest. — Hahn Szigfrid hivatalnok Budapest. — Gerényi Péter gazdasz Temesvár. — Steiner Emil gazdasz Temesvár. — Módos Imréné és leányai Temesvár. — Grünér Géza gazdálkodó Sövényháza. — Zerkovics Lajos kereskedő Acsuca. — Vajda Sándorné és leánya Orosháza. — Major Ákosné és családja Vajdahunyad. — Politzer József kereskedő Petrovaszelló. — Somogyi Lajos hivatalnok és neje Lugos. — Sebők József bérlő Zenta. — Király Vilmos bérlő Zenta. — Halbritter Béla igazgató Győr. — Genesi Lajos igazgató Győr. — Lovas Sándor magánhivatalnok Beodia. — Vajda János kisbirtokos Debrecen. — Kertész Vilmos hivatalnok Szeged. — Kardos Sándor gazdálkodó Zombolya. — Darvas Mátyás lelkész Nagyvárad. — Kotlan Henrik keres-

kedő Miskolc. — Vachter Herman utazó Budapest. — Schramm Ede utazó Budapest. — Sugár Ármin utazó Budapest. — Braun Samu utazó Budapest. — Berger Vilmos utazó Budapest. — Róna Gyula utazó Budapest. — Vappel Viktor utazó Budapest. — Marezsel László utazó Budapest. — Krausz Vilmos utazó Budapest. — Réh Mór utazó Budapest. — Engel Izsó utazó Budapest. — Kransthor Lajos utazó Bécs. — Schiller Sámuel utazó Bécs. — Freilager Ignác utazó Bécs. — Spitzer Miksa utazó Bécs. — Stern Miksa utazó Bécs. — Singer Mór utazó Bécs. — Taussig Vilmos utazó Bécs. — Bogyó József utazó Bécs. — Grossz J. utazó Nagyki kinda. — Radó Lipót utazó Karánsebes. — Svarcz S. utazó Békéscsaba.

Vass-szálloda. Wiener Béla kereskedő Budapest. — Szirmai Zs. kereskedő Budapest. — Kempner S. kereskedő Fiume — Horváth István hírlapíró Budapest. — Friedman Gyula kereskedő Bécs. — Friedman Fülöp kereskedő Nagyvárad. — Asch N. dr. orvos Szeged. — Weber Józsefné magánzó Budapest. — Schwarz Leó utazó Szeged — Mészáros Jenő főpincér Szeged. — Brenner Mór utazó Budapest. — Gallovich N. utazó Budapest. — Strauss H. utazó Budapest. — Belák Sándor utazó Budapest. — Grosz Odön utazó Budapest. — Schwarcz Jakab utazó Bécs. — Domahidy S. birtokos Szatmár — Hegyessy Jenő gazdasz Nagykaroly. — Gross Jenő utazó Budapest. — Varga Péter gazda Kistelek.

Nyári színház.

Pénteken, 1907. évi május hó 24-én:

„THE OLYMPIA”
mozgófénykép színház előadása.

Kezdete este 8 órakor.

3928

NYILTTER.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak és ösmerősöknek, kik felejtetlen nőm

BRUNNER LAJOSNÉ
szül. Téglásy Lionának,

folyó hó 23-án végbement temetésén megjelentek és a ravatalra koszorukat küldtek, ezuton mond hálás köszönetet

Arad, 1907. május 23.

Brunner Lajos
és családja.

A „Kovács házi járási takarékpénztár részvénytársaság Mezőkovácsháza”

segédkönyvelői

állásra pályázatot hirdet.

Megkívántatik kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítvány és lehetőleg némi pénzügyi gyakorlat.

Kezdőfizetés évi 700 korona és alapszabályszerű jutalék. Próbaszolgálat 3 hó.

Az állás mielőbb, de legkésőbb f. évi június hó 15-én elfoglalandó. Pályázatok f. évi június hó 8-ig benyújtandók. 1449

157

Elismert legjobb szabásu

ingblusok, vászonruhák és aljak

RADÓ GYULA cégnél.

785

Sirolin

Ennél az étvágyat és a testnedv, megakadályozza a köhögést, vésztéket, éjjeli szédülést.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenki „Roche” eredeti oromagóidást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerészeknél. — Az étvágyat 4-5 óránként.

0886

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a törvényesen védett

„TRIAS”

mely 2-3 nap alatt felelőség mellett a legelhanyagoltabb húgyvesztést megszünteti. Ara: férfiaknak K 1.80, nőknek K 2.50.

Köszvény, Csusz, Rheuma, fő- és fogfájás ellen a

PAPP-éle

„MENTHOLIN”

biztos hatású gyógyszer.

Egy próba elegendő!

Ara 1 korona.

Főtitket titoktartás mellett küldi:

PAPP L.

gyógyszertára Tiszaszentimrén.

Főraktár Aradon: ... 1907

Földes Kálemen gyógytárában.

277—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Kossuth-utcai honvédegylovsági laktanya konyhájának áthelyezése iránt folyó évi június hó 10 én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: A konyha áthelyezési munkálatokra 1085 korona 89 fillér.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 50%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánom-pénz letételére vonatkozó pénztári letétjegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székeinek 1907. évi május hó 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

175 darab
pontos járatu ezüst

zsebórát

minden elfogadható árban elárusít

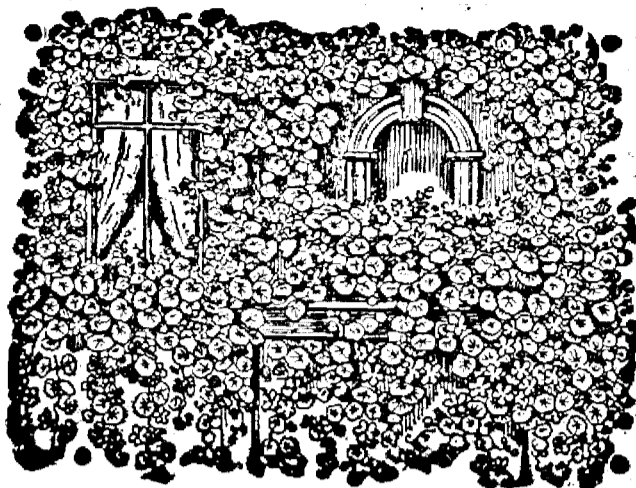
Schwimmer-cég

Arad, 802

Szabadság-tér 5—6. szám alatt.

Pölzl kávéház
mellett.

Japáni virágdiszítés Villámkeverék.

Ha óhajtja gyorsan ablakát, balkonyát, kerménázat, tres falait stb. kellemes szild virágokkal díszíteni, akkor bítesse el a Schäfer József-féle Japán virágdiszítés

Villámkeverék magva

Minden küldeményhez ut sítas van mellékelve és e magvak 4 nap alatt már nőnek, aminek folytán rövid idő alatt a csupasz falak eltűnnek és gyönyörű szinponpas kap lesz látható. E magók a szobában cserepekben is kikélnék. 1133
Egy csomagot 1 fnt 10 krajcárért, öt csomagot 4 fnt 50 kr., tíz csomagot 8 fnt 50 kr-ért küldök a pénz előleges beküldése esetén. Utánvétel a porto 12 cs fél krajcárral több.

Schäfer József Prág, Tischlergasse 33.

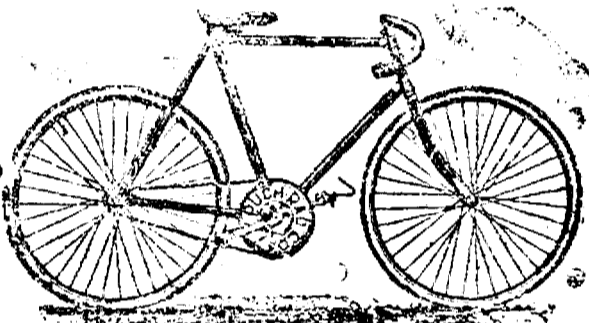
külföldi magvak és növények importeurja.
Főtelek Dresden.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Uj és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J A N I J U K.

Arczcremek	Fogpasták
Illatszerek	Fogkefék
Hölgyporok	Szájvizek
Köni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fogcremek	Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

341

ARADON.

15042 - 1907.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak rendelete nyomán ezenel közhírré tesszük, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród iskolákban az 1907—1908. tanév kezdetén magyar honos ifjak részére fentartott több egészen ingyenes állami alapítványi, magán alapítványi és tandíjfizetéses hely fog betöltetni.

A részletes pályázati feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők s a hadapród iskolák bővebb ismertetésére szolgáló „Tájékoztató” a honvédelmi miniszterium segédhivatali főigazgatójától díjmentesen kapható.

Arad sz. kir. város 1907. május hó 18 án.

A városi tanács.

Hajdu tea

mell- és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.

Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, számarhurut, elnyálkásodás, minden mellbaj, a légső, a tüdő, a gége hurutos megbetegedései, légzési nehézségek, szűk-mellűség, asthma stb. ellen.

Ára 50 fillér. 28

Kapható Aradon,
Földes Kálemen
gyógyszerésznél. 288

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

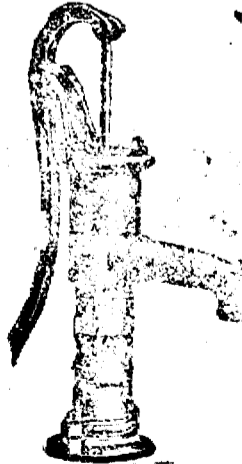
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek legolcsóbb gyártárakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó csopig kifolyik, a szild magvak, héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem remilk és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Bolyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros viz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummizott kendercsövek s legolcsóbb árban.

Kutak

s hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

A város belterületén

házhelyekre is felosztható (kiparcellázható) négy katasztrális hold területű jól termő, teljesen beültetett

SZŐLŐ

szabad kézből

eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 1442

Ügynökök kizárva.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Tyúkszem, már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Dr. D. Graur Viktor aradi fogorvos bacteriumölő

szájvizének és fogporának egyedüli raktára

egy üveg szájviz 2 kor., egy doboz fogpor 1 kor.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibelya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvege 70 fill.

„NEVER“ amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Zsákok és ponyvák eladása.

Zsákkölcsönző-intézet.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a környékbéli gabonakereskedő cégek és a gazdaközönség szives tudomására hozni miszerint f. évi június hó 1-én

Aradon, Boros Béni-tér 1. Hartmann Samu vaskereskedése mellett, dr. Ispravnik-féle házban

50.000 darab új zsákkal

zsákkölcsönző intézetet alapítok.

Ugyanott mindenféle minőségű és méretű új zsákok és ponyvák eladásával, továbbá egyszer használt lisztes és korpás zsákok vételével és eladásával is foglalkozom.

Braun Miksa.

← Egyszer használt lisztes és korpás zsákok vétele és eladása. →

Miért

BENKŐ

sorsjegye

BANKÓ?

Mert

az alant jelzett nyereményeket t. vevőinknek kifizettük. Eredménykimutatásunk tehát elérhetetlen!

Számok	Nyeremények	Számok	Nyeremények	Számok	Nyeremények	Számok	Nyeremények
8944	602000	120921	40000	105024	15000	89489	10000
79971	200000	8915	30000	50259	15000	74502	10000
78917	80000	52484	30000	21915	15000	81891	10000
55676	70000	52498	30000	62495	15000	81892	10000
8952	60000	68582	30000	40380	15000	94359	10000
4558	60000	33665	25000	10146	10000	94365	10000
49810	60000	56132	25000	83637	10000	96299	10000
48613	50000	84514	25000	83692	10000	100260	10000
79902	50000	15095	25000	48339	10000	105070	10000
4488	40000	81851	20000	55255	10000	108165	10000
48802	40000					114081	10000

és számos nyeremény á 5000, 3000, 2000, 1000 és 500 korona.

Azért

el ne mulassza osztálysorsjegyeit nálunk megrendelni, mert

BENKŐ sorsjegye BANKÓ!

Az I. osztály húzása már május hó 25-én.

A sorsjegyek árai:

Egy nyolczad.	Egy negyed.	Egy fél.	Egy egész.
1.50 K.	3.- K.	6.- K.	12.- K.

Legcélszerűbb a megrendelés postautalványon!

BENKŐ-BANK

Budapest, VI., Andrásy-ut 60.

APRÓ HIRDETESEK.

Mónoson

motoros megálló mellett 1 hold termő szőlő, 4 szobás modern lakházzal, minden felszereléssel eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1392

Egy teljesen új kerékpár

olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1887

100 darab vizsgalap

a legjobb minőségű papíron 90 fillér. Postaportó 100 drbra, ha a pénz előre küldetik 30 fillér. 5 kgrra 600 drb. megy. **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad. Arad és Temesmegyei telefon 517.

Jég

kapható havi bérletben naponta házhöz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1263

Egy jó karban lévő

matt mosdó tükörrel és márványlappal eladó Flórián-utca 14.

22 év óta fennálló

jó forgalmu szatócsüzlet, trafik és italmérési engedéllyel eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1384

Eladó

1 gyönyörű Bernáthegyi faj him kutya s egy teljesen új állapotban levő Juckker kocsí jutányos áron. — Bővebbet Czocher Jenő urnál Muszka. 1416

Ritka szép Örpington tojás

bármilyen mennyiségben helyszüke miatt eladó. Darabja 40 filléért kapható. Czocher Jenő, Muszka. 1417

Egy jó állapotban levő ebédülő kredenc, lehetőleg márványlappal, megvételre kerestetik. Eladó címe a kiadóhivatalba kéretik.

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Kert megnyitás!

A „János vitéz“-hez

címzett vendéglő (Ferenc-tér 6. sz. Brunhuber házában) levő

kerthelyiségem megnyitottam,

mikor erről a n. é. közönséget értesitem, kérem az évek során tapasztalt jóakaratu pártfogásban részesíteni. Főtörökvésem lesz mint eddig, elsőrendű hegyi bor, sör és szeszes italok, valamint meleg és hideg ételek előzékeny kiszolgálásban, a n. é. közönség elismerését kiérdemelnéi.

Tekepálya, villanyos világítás!

Arad, 1907. május 18.

Sütő István,
vendéglős.

1425

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 6—6 óra közt találkozhatom a Forray-utca Nádasdy-palotában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ókszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosított, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ókszerésznél veszi meg, ahol jó és olcsón lehet vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemese szívű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne kések megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyt **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakata-ban láttam.

Telefon szám 184.

Mosóintézet atvétel!

Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fennálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettem és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást **hánlág kezel**, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kéziműveléssel, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelőtti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munkaszállítással ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda **Aulich Lajos-utca 2. szám.**

• Legolcsóbb üzemerő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás
ki van zárva.

Költségnélküli vizellátása
községek, gyártelepek, gazdaságok, mezei lakások, villák, vasúti állomásoknak stb.

Megőntözése

• kertek- és parkoknak.

Leccsapolása

• tavak- és téglagyáraknak, stb.

Tervek és költségvetések

minden alkalmazási módra.

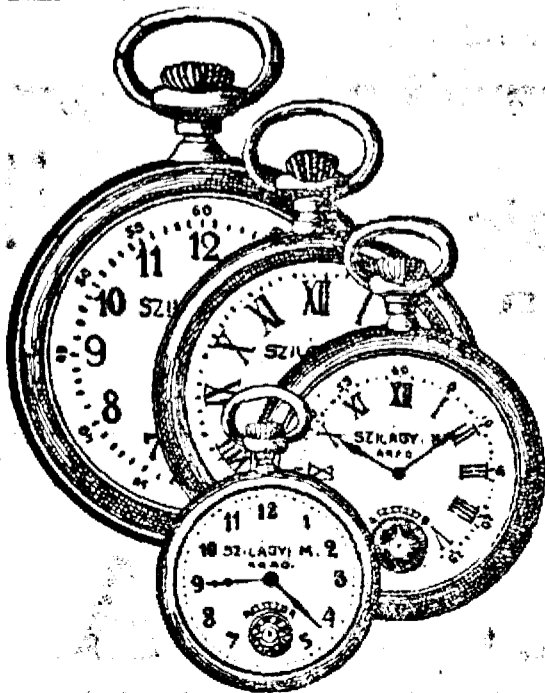
Tervezetek kiváncra a helyszínen felvételnek.

HOPP KÁROLY

• műszaki-irodája,

ARAD, Széchenyi-utca 5.

967

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb
és legolcsóbb

óra-javító

műhelye

a színház oldala mellett,
Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

A Vörösmarty-utca 3. számú

házban, a II. emeleten,

egy szép uri lakás

előnyös feltételek mellett

kiadó.

Bővebbet a házban 6 ajtó alatt. sz.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéseket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1264

fogorvos.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives figyelmét felhívni arra, hogy

Weitzer János-utca 10. szám alatt

(Dr. Robitzek-ház)

egy a mai kor igényeinek megfelelő

salont

nyitottam, ahol a legelegánsabb izlést kielégítő angol és francia divat szerinti **toiletteket** a legjutányosabb árak mellett készítek, melyre tapasztalatainkat úgy én, mint nőm, nagy fővárosokban szereztük meg.

Egyben arról is értesítjük a t. hölgyközönséget, hogy a legmodernebb szabászat tanítását a legrovidebb idő alatt betanítjuk.

Nagybecsű pártfogást kér.

Weisz Samu,

angol és francia női szabó.

Fizető és tanuló leányok felvételnek.

Kerestetik

egy mindenes

cseléd

azonnali belépésre.

Ajánlkozók Boczkó-utca 10. sz. alatt jelentkezzenek d. e. 9—11 óra között.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Eivállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivittel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs** vagy **csizma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelőlek.

Tisztelettel

586

Wolf János.